Autoriteit
Consument & Markt

Muzenstraat 41
2511 WB Den Haag
070 722 20 00
www.acm.nl

Openbaar

Besluit

Tarievenbesluit Liander N.V. gas 2027

Ons kenmerk : ACM/UIT/1127479
Zaaknummer : ACM/26/202105
Datum : 13 November 2026

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt als bedoeld in artikel 3.110 van de Energiewet

Inhoud

1 Inleiding 3
1.1 De ACM reguleert Liander op basis van een nieuwe methode 3
1.2 De tarieven stijgen in 2027 gemiddeld met 12% 3
1.3 Indeling van het besluit 4
2 Achtergrond en wettelijke basis 4
2.1 De ACM stelt de tarieven vast voor de wettelijke taken van Liander 4
2.2 Tariefregulering is nodig omdat Liander een natuurlijke monopolist is 4
2.3 Vaststelling meettarieven is vanaf 2027 onderdeel van het tarievenbesluit 5
3 Procedure voor totstandkoming van dit besluit 5
4 Tarieven en beoordeling tarievenvoorstel 6
4.1 Stap 1: Toegestane inkomsten en rekenvolumes exclusief correcties 6
4.2 Stap 2: Algemene en specifieke correcties op de inkomsten 7
4.3 Stap 3: Correcties uit gewijzigde methodebesluit 8
4.3.1 Nacalculatie daling volumes gas 8
4.3.2 Nacalculatie netverliezen gas 9
4.3.3 Nacalculatie risicovrije rente en de rente voor de kostenvoet vreemd vermogen 11
4.3.4 Nacalculatie invoeding 12
4.3.5 Nacalculatie desinvesteringen gas en verwijderingskosten gasnetten 12
4.3.6 Nacalculatie verwijderingskosten gasaansluitingen zonder verzoek 13
4.3.7 Nacalculatie verhaald bedrag gederfde inkomsten leveranciers (2021) 14
4.3.8 Totaal correcties gewijzigde methodebesluit 2025 14
4.4 Stap 4: Spreiding correcties 14
4.5 Beoordeling tarievenvoorstel 15
4.5.1 Toetsingskader 15
4.5.2 Beoordeling van het voorstel en conclusie 16
4.6 Stap 5: Vaststelling tarieven 16
5 Dictum 17
Bijlage 1 – De rekenmodule voor het jaar 2027 18
Bijlage 2 – De tarieven voor het jaar 2027 19
Bijlage 3 – Relevante wettelijke bepalingen 20

1 Inleiding

1.1 De ACM reguleert Liander op basis van een nieuwe methode

1 Met dit tarievenbesluit stelt de Autoriteit Consument en Markt (hierna: de ACM) op grond van artikel 3.110, eerste lid, van de Energiewet de tarieven vast die Liander N.V. (hierna: Liander) per 1 januari 2027 moet toepassen voor de gebruikers van zijn gassysteem.

2 Op grond van artikel 3.106, eerste lid, van de Energiewet brengt Liander door de ACM vastgestelde tarieven in rekening bij consumenten en bedrijven voor het uitvoeren van zijn wettelijke taken.[1] Deze kosten zijn een vast onderdeel van de energierekening.

3 Dit besluit is het eerste tarievenbesluit onder het methodebesluit van de nieuwe reguleringsmethode van 2027-2031.[2] Uit het methodebesluit volgt een inkomstenbesluit.[3] Het inkomstenbesluit legt de hoogte van de inkomsten voor de reguleringsperiode zonder correcties vast. Vervolgens stelt de ACM in de tarievenbesluiten de hoogte van de inkomsten inclusief een aantal correcties vast, waarop zij de tarieven baseert. In de nieuwe methode stelt de ACM de tarieven vast op basis van de daadwerkelijke kosten die Liander maakt, voor zover die efficiënt zijn.

4 De ACM heeft gekozen voor een reguleringsmethode die eventuele belemmeringen wegneemt voor noodzakelijke investeringen in de elektriciteitssystemen én de flexibiliteit geeft om in te kunnen spelen op de onzekerheden over de kostenontwikkeling van de elektriciteits- en gassystemen tijdens de energietransitie. Tegelijkertijd blijft de ACM erop letten dat systeembeheerders efficiënt te werk gaan, zodat de tarieven niet meer stijgen dan nodig.

5 De ACM heeft in dat kader in lijn met de Sectorovereenkomst inzake Methodebesluiten (hierna: sectorovereenkomst)[4] een afspraak gemaakt met de distributiesysteembeheerders ten behoeve van een stabieler tariefverloop over de gehele reguleringsperiode.[5]

6 Deze nieuwe methode verschilt ten opzichte van voorgaande jaren. De toegestane inkomsten worden niet langer geschat op basis van historische gegevens, maar op basis van schattingen van systeembeheerders over de kosten die zij de komende jaren zullen maken. Op basis van deze schattingen van Liander heeft de ACM een inkomstenbesluit genomen waarin zij de toegestane inkomsten voor Liander voor 2027 heeft vastgesteld.[6] Dit tarievenbesluit vertaalt deze toegestane inkomsten naar concrete tarieven voor aangeslotenen.

1.2 De tarieven stijgen in 2027 gemiddeld met 12%

7 In 2027 stijgen de transport- en aansluittarieven voor het gassysteem van Liander gezamenlijk met gemiddeld 12%. Deze ontwikkeling is onder meer het gevolg van een dalend gebruik van het gassysteem. Omdat huishoudens en bedrijven steeds minder aardgas gebruiken moeten de kosten over een steeds kleinere groep aangeslotenen worden verdeeld. Hierdoor stijgen de kosten voor de resterende aangeslotenen op het gassysteem.

8 Zoals benoemd in paragraaf 1.1, worden in de nieuwe methode de toegestane inkomsten gebaseerd op een kostenschatting van de systeembeheerder. De systeembeheerder kan bij het maken van die schatting rekening houden met de meest recente inzichten in toekomstige kostenontwikkelingen. De

[1] Artikel 3.106 Energiewet.
[2] Besluit van de ACM van 12 februari 2026 met kenmerk ACM/UIT/659562.
[3] Besluit van de ACM van 4 september 2026 met kenmerk ACM/UIT/1121634.
[4] Sectorovereenkomst inzake Methodebesluiten 2027-2031 met kenmerk ACM/IN/1075113.
[5] Sectorovereenkomst inzake Methodebesluiten 2027-2031 met kenmerk ACM/IN/1075113, randnummer 36.
[6] Besluit van de ACM van 4 september 2026 met kenmerk ACM/UIT/1121634, tabel 2.

hogere kosten als gevolg van de investeringen kunnen daardoor tijdiger worden verwerkt in de tarieven. Doordat kosten nu tijdiger kunnen worden verwerkt, zijn in de regel in de latere jaren van de reguleringsperiode minder correcties nodig. Dit kan eventuele tariefstijgingen in latere jaren beperken

9 In 2027 en in 2028 worden de tarieven op basis van de nieuwe methode bepaald, maar moeten er ook nog correcties uit de vorige reguleringsperiode worden vergoed. Voor 2027 gaat dit om kostencorrecties uit het jaar 2025 van de vorige reguleringsperiode, die nog via de tarieven vergoed moeten worden. Deze nog te vergoeden kostencorrecties uit 2025 dragen bij aan de hiervoor benoemde stijging.

10 De tariefstijging in 2027 wordt zoveel mogelijk gedempt door de kostencorrecties uit 2025 over de gehele reguleringsperiode te spreiden. Uit de in randnummer 5 genoemde afspraak volgt dat de ACM deze correcties spreidt over de reguleringsperiode 2027-2031 om te zorgen voor een stabieler tariefverloop.

11 Een volledig overzicht van de tarieven voor 2027 voor Liander is te vinden in bijlage 2 van dit besluit.

1.3 Indeling van het besluit

12 Hoofdstuk 2 beschrijft de achtergrond en de wettelijke basis van dit besluit. Hoofdstuk 3 beschrijft de procedure voor de totstandkoming van dit besluit. In hoofdstuk 4 legt de ACM uit hoe zij de tarieven voor Liander voor 2027 heeft vastgesteld en beoordeelt zij het tarievenvoorstel van Liander. Hoofdstuk 5 bevat het dictum.

13 Dit besluit bevat daarnaast drie bijlagen. Bijlage 1 betreft de rekenmodule waarmee de toegestane inkomsten voor het jaar 2027 worden berekend. In bijlage 2 zijn de tarieven voor het jaar 2027 opgenomen. Beide bijlagen zijn Excelbestanden die de ACM publiceert op www.acm.nl. Bijlage 3 bevat de relevante wettelijke bepalingen. De bijlagen bij dit besluit vormen een integraal onderdeel van dit besluit.

2 Achtergrond en wettelijke basis

2.1 De ACM stelt de tarieven vast voor de wettelijke taken van Liander

14 De ACM stelt op grond van artikel 3.110, eerste lid, van de Energiewet de tarieven vast voor de wettelijke taken voor Liander voor het jaar 2027.

15 Volgens afdeling 3.3 van de Energiewet heeft Liander wettelijke taken. Via de tarieven ontvangt Liander een vergoeding voor de kosten die zij maakt voor onderstaande wettelijke taken:

- Algemene taken in paragraaf 3.3.1 van de Energiewet;
- taken inzake beheren, onderhouden en ontwikkelen van het systeem in paragraaf 3.3.2 van de Energiewet;
- taken inzake aansluiten in paragraaf 3.3.3 van de Energiewet;
- taken inzake transporteren in artikel 3.3.4 van de Energiewet;
- taken inzake balanceren in artikel 3.3.5 van de Energiewet;
- taken inzake meten in paragraaf 3.3.6 van de Energiewet;
- overige en ondersteunende taken in paragraaf 3.3.7 van de Energiewet.

2.2 Tariefregulering is nodig omdat Liander een natuurlijke monopolist is

16 De ACM stelt de tarieven van Liander vast omdat Liander als distributiesysteembeheerder voor gas een monopoliepositie heeft. Deze regulering moet zorgen voor een tarief dat redelijk en

kostengebaseerd is, dat prikkelt tot efficiëntie zonder de betrouwbaarheid van het systeem te verminderen en dat voldoende ruimte overlaat voor benodigde investeringen voor de energietransitie.

17 Tariefregulering is nodig om onder andere te voorkomen dat aangeslotenen te veel betalen voor het transport van gas. Tegelijkertijd zorgt tariefregulering ervoor dat de systeembeheerder goede investeringen doet en het systeem goed onderhoudt. Zo blijft het systeem betrouwbaar en toekomstbestendig.

18 Bij het vaststellen van de tarieven wordt er ook rekening gehouden met een redelijk rendement voor de systeembeheerder om zijn wettelijke taken te kunnen uitvoeren.

2.3 Vaststelling meettarieven is vanaf 2027 onderdeel van het tarievenbesluit

19 Met de inwerkingtreding van de Energiewet worden de meettarieven, voor het in gebruik geven en beheren van een meetinrichting[7], zoals bedoeld in artikel 3.51 van de Energiewet, op dezelfde wijze vastgesteld als de aansluit- en transporttarieven. Dat betekent dat de meettarieven niet zoals in voorgaande jaren in een apart besluit worden vastgesteld op basis van de Regeling meettarieven[8], maar in dit tarievenbesluit worden vastgesteld.

20 Op grond van artikel 7.41, tweede lid, van de Energiewet, betrekt de ACM bij het vaststellen van de meettarieven de verschillen die de ACM vanaf 2012 jaarlijks heeft vastgesteld op basis van artikel 4a van de Regeling meettarieven. Deze verschillen zien op het jaarlijkse verschil tussen de kosten die de systeembeheerder heeft gemaakt voor het beheer van meetinrichtingen en de inkomsten die hij daarvoor heeft ontvangen uit de tarieven in de periode van 2012 tot en met 2026. De cumulatieve verschillen worden gebruikt om de totale toegestane inkomsten en de tarieven voor het in gebruik geven en beheren van een meetinrichting te corrigeren over de periode van 2012 tot en met 2026. De ACM licht dit nader toe in paragraaf 4.2.

3 Procedure voor totstandkoming van dit besluit

21 De ACM stelt de tarieven voor Liander vast volgens het Methodebesluit distributiesysteembeheerders gas 2027-2031 (hierna: methodebesluit)[9] en het Inkomstenbesluit Liander 2027-2031 (hierna: inkomstenbesluit).[10] In het tarievenbesluit worden correcties toegepast op de inkomsten die in het inkomstenbesluit zijn vastgesteld, zodat de vergoeding van inkomsten voor Liander gebaseerd is op de daadwerkelijke (efficiënte) kosten in plaats van geschatte kosten. Deze correcties zijn gebaseerd op de werkelijke kosten die de systeembeheerders maken om hun wettelijke taken uit te voeren. Correcties met betrekking tot de tariefjaren uit de vorige reguleringsperiode zijn gebaseerd op de in de vorige reguleringsperiode geschatte toegestane inkomsten.

22 Veel van de gegevens die de ACM gebruikt voor het berekenen van de toegestane inkomsten van Liander komen uit de reguleringsdata die Liander jaarlijks aan de ACM verstrekt. De ACM heeft de reguleringsdata van het jaar 2025 inclusief een controleverklaring van een externe accountant ontvangen op 24 april 2026. Voor het vaststellen van dit besluit is de ACM onder meer van deze gegevens uitgegaan.

23 De ACM heeft op 18 juni 2026 en op 20 augustus 2026 informele bijeenkomsten met alle distributiesysteembeheerders georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomsten zijn de berekening van de

[7] De meetinrichting is een apparaat dat meet hoeveel stroom een netgebruiker gebruikt of juist teruglevert aan het net.
[8] Regeling van de Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie van 16 november 2010, nr. WJZ/10167427, houdende regels voor de meettarieven van netbeheerders van elektriciteits- en gasnetten (Regeling meettarieven), Stcrt. 2010 nr. 18248. Laatstelijk gewijzigd bij besluit van 4 juli 2014; Regeling van de Minister van Economische Zaken van 4 juli 2014, nr. WJZ/14066719, Stcrt. nr. 19743. (ingetrokken).
[9] Besluit van de ACM van 12 februari 2026 met kenmerk ACM/UIT/659562.
[10] Besluit van de ACM van 4 september 2026 met kenmerk ACM/UIT/1121634.

toegestane inkomsten, en de correcties voor het jaar 2027, besproken. Ook is besproken welk deel van de correcties wordt gespreid over de tarieven voor het jaar 2028 tot en met 2031.

24 Op 27 juli 2026 heeft de ACM een eerste voorstel van de spreiding van de correcties uit de tariefjaren 2025 en 2026 met Liander gedeeld. Op 3 september 2026 heeft de ACM in samenspraak met Liander de definitieve spreiding van de correcties vastgesteld.

25 De ACM heeft op 10 juli 2026 een concept rekenmodule van de toegestane inkomsten inclusief tariefcorrecties aan de distributiesysteembeheerders toegestuurd. Deze rekenmodule is een Excelbestand waarin de ACM voor iedere distributiesysteembeheerder de toegestane inkomsten heeft berekend. De ACM heeft alle distributiesysteembeheerders in de gelegenheid gesteld om tot en met 14 augustus 2026 te reageren op de concept rekenmodule.

26 De ACM heeft op 7 september 2026 de definitieve rekenmodules, inclusief een invulinstructie, aan Liander gestuurd. De ACM heeft Liander verzocht de rekenmodules in te vullen volgens de invulinstructie.

27 Op 30 september 2026 heeft de ACM het eerste tarievenvoorstel voor het jaar 2027 van Liander ontvangen. De ACM heeft het tarievenvoorstel op 7 oktober 2026 gepubliceerd op haar website (www.acm.nl). Bij deze publicatie zijn bedrijfsvertrouwelijke gegevens onleesbaar gemaakt.

28 De ACM heeft belanghebbenden van 7 oktober tot en met 21 oktober 2026 in de gelegenheid gesteld te reageren op het tarievenvoorstel. De ACM heeft daarop geen reacties ontvangen.

29 Het tarievenvoorstel van 30 september 2026 voldoet aan de hieraan gestelde eisen.

4 Tarieven en beoordeling tarievenvoorstel

30 De vaststelling van de tarieven voor Liander bestaat uit vijf stappen. De eerste stap betreft de vaststelling van de toegestane inkomsten en rekenvolumes zoals bepaald in het inkomstenbesluit (paragraaf 4.1). In stap twee en stap drie worden de inkomsten en volumes gecorrigeerd. Hierbij worden de geschatte inkomsten verrekend naar de werkelijke toegestane inkomsten in 2027 (paragraaf 4.2 en 4.3). Stap vier betreft de spreiding van de correcties uit het Gewijzigd methodebesluit regionale netbeheerders gas 2022-2026 (hierna: gewijzigde methodebesluit)[11] voor de tariefjaren 2025 en 2026 (paragraaf 4.4). Voordat de ACM de tarieven vast kan stellen beoordeelt zij het tarievenvoorstel van Liander (paragraaf 4.5). In stap vijf stelt de ACM de tarieven vast (paragraaf 4.6). Deze stappen worden in dit hoofdstuk achtereenvolgens behandeld.

4.1 Stap 1: Toegestane inkomsten en rekenvolumes exclusief correcties

31 De toegestane inkomsten exclusief correcties van Liander voor 2027 zijn het startpunt voor de berekening van de tarieven. In het methodebesluit is bepaald dat de toegestane inkomsten exclusief correcties bepaald worden in het inkomstenbesluit.[12] De toegestane inkomsten in het inkomstenbesluit worden gelijkgesteld aan de verwachte efficiënte kosten, gecorrigeerd voor de niet-tariefopbrengsten.[13]

32 Uit het inkomstenbesluit volgen de onderstaande toegestane inkomsten exclusief correcties (in EUR, prijspeil 2027): 645.540.503.[14]

[11] Besluit van de ACM van 14 december 2023 met kenmerk ACM/UIT/600687.
[12] Besluit van de ACM van 12 februari 2026 met kenmerk ACM/UIT/659562, randnummer 90 en verder.
[13] Deze opbrengsten komen voort uit de inkomsten die de systeembeheerder ontvangt via de tarieven voor het gebruik, beheer en onderhoud van het systeem.
[14] Besluit van de ACM van 4 september 2026 met kenmerk ACM/UIT/1121634, tabel 2.

33 De ACM rekent dit bedrag toe aan de transport-, aansluit- en meetdienst conform Tabel 2 in het inkomstenbesluit.

4.2 Stap 2: Algemene en specifieke correcties op de inkomsten

34 De ACM corrigeert jaarlijks de geschatte toegestane inkomsten en rekenvolumes. Hierbij maakt de ACM onderscheid naar drie categorieën correcties. De algemene en specifieke correcties worden hieronder uitgelegd. De derde categorie zijn correcties op basis van het gewijzigde methodebesluit. Deze worden apart toegelicht in paragraaf 4.3 van dit besluit.

Algemene correcties

35 In het methodebesluit is bepaald dat de schatting voor de toegestane inkomsten en de rekenvolumes jaarlijks gecorrigeerd en herschat moeten worden.[15] De reden hiervoor is om te zorgen dat Liander als systeembeheerder alleen zijn efficiënte kosten terugkrijgt. Evident inefficiënte kosten worden niet vergoed.

36 Op basis van het Methodebesluit moet de ACM jaarlijks de volgende drie algemene correcties uitvoeren op de toegestane inkomsten:[16]
- Het verschil tussen de geschatte kosten en de werkelijk gemaakte kosten;
- het verschil tussen de geschatte rekenvolumes en de werkelijke volumes; en
- een correctie voor evident inefficiënte kosten.

37 Deze algemene correcties kunnen nog niet plaatsvinden in dit tarievenbesluit. Correcties voor de verschillen tussen de geschatte en gerealiseerde kosten, en tussen de rekenvolumes en gerealiseerde rekenvolumes zijn pas mogelijk in het Tarievenbesluit 2029. Dit komt doordat pas in 2028 bekend wordt welke kosten Liander in 2027 heeft gemaakt en welke volumes via het systeem van Liander getransporteerd zijn.

Specifieke correcties

38 De ACM voert ook één specifieke correctie uit op basis van het methodebesluit.[17] Deze correctie heeft betrekking op de verrekening van marges op de meettarieven.

39 Van 2012 tot en met 2026 heeft de ACM de meettarieven ieder jaar vastgesteld op basis van de consumentenprijsindex. In die methodiek werd het maximale meettarief ieder jaar verhoogd met de inflatie van dat jaar.[18] De ACM houdt voor die periode bij hoe groot het verschil is geweest tussen de kosten die de systeembeheerder heeft gemaakt voor het beheer van meetinrichtingen en de inkomsten die hij daarvoor heeft ontvangen uit de tarieven. Deze verschillen worden de marges op de meettarieven genoemd. De ACM moet de marges verrekenen in de tarievenbesluiten, overeenkomstig artikel 7.41, tweede lid, van de Energiewet. Deze verrekening zorgt ervoor dat de systeembeheerders over de periode van 2012 tot en met 2026 met terugwerkende kracht hun volledige kosten voor het beheer van meetinrichtingen vergoed hebben gekregen.

40 De kosten en inkomsten voor het beheer van meetinrichtingen uit 2026 zijn pas in 2027 bekend. Daarom kan de ACM de definitieve marges over de periode 2012 -2026 op zijn vroegst pas in het tarievenbesluit 2028 vaststellen. De ACM vindt desondanks dat zij al een redelijke inschatting van die

[15] Besluit van de ACM van 12 februari 2026 met kenmerk ACM/UIT/659562, randnummer 190 en verder.
[16] Besluit van de ACM van 12 februari 2026 met kenmerk ACM/UIT/659562, randnummer 191.
[17] Besluit van de ACM van 12 februari 2026 met kenmerk ACM/UIT /659562, randnummer 192 en verder.
[18] Regeling van de Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie van 16 november 2010, nr. WJZ/10167427, houdende regels voor de meettarieven van netbeheerders van elektriciteits- en gasnetten (Regeling meettarieven), Stcrt. 2010, paragraaf 1.

marges kan maken, omdat de kosten en inkomsten uit de periode 2012-2025 al wel bekend zijn. De ACM hoeft dus alleen voor de kosten en inkomsten uit 2026 een schatting te maken.

41 Op basis van de gerealiseerde kosten en inkomsten uit de periode 2012-2025 en de geschatte kosten en inkomsten uit 2026, verwacht de ACM dat de marge op de meettarieven EUR 81.710.066 zal bedragen, na toepassing van de wettelijke rente.

42 Zoals benoemd in hoofdstuk 1 van dit besluit heeft de ACM met de distributiesysteembeheerders in lijn met de sectorovereenkomst een afspraak gemaakt om de correcties uit de tariefjaren 2025-2026 te spreiden over de reguleringsperiode 2027-2031 om te zorgen voor een stabieler tariefverloop. De ACM vindt het bij deze afspraak passen om, vooruitlopend op de definitieve marges, een deel van de verwachte marge te verrekenen in het tarievenbesluit 2027, omdat dit tot een stabieler tariefverloop leidt in de jaren 2027-2031. De ACM licht de spreiding verder toe in paragraaf 4.4.

4.3 Stap 3: Correcties uit gewijzigde methodebesluit

43 Naast de algemene en specifieke correcties uit de voorgaande paragraaf zijn er in dit besluit ook correcties op basis van het gewijzigde methodebesluit.[19] In het gewijzigde methodebesluit is bepaald dat de toegestane inkomsten twee jaar na het nemen van een besluit op een aantal punten gecorrigeerd worden van de schatting naar werkelijke kosten. Dit heeft zowel betrekking op correcties die expliciet zijn aangekondigd in het gewijzigde methodebesluit als op correcties die later door de ACM zijn toegevoegd in de tarievenbesluiten 2024-2026. Om deze reden worden in de tarievenbesluiten 2027 en 2028 een aantal correcties nog bepaald op basis van het gewijzigde methodebesluit van de reguleringsperiode 2022-2026.

44 De correcties uit 2025 op basis van het gewijzigde methodebesluit voor dit tarievenbesluit zijn:
- Nacalculatie[20] daling volume gas
- Nacalculatie netverliezen gas
- Nacalculatie risicovrije rente en de rente voor de kostenvoet vreemd vermogen
- Nacalculatie invoeding
- Nacalculatie desinvesteringen gas en verwijderingskosten gasnetten
- Nacalculatie verwijderingskosten gasaansluitingen zonder verzoek
- Nacalculatie verhaald bedrag gederfde inkomsten leveranciers (2021).

4.3.1 Nacalculatie daling volumes gas

45 Het totaal aantal gasvolumes dat over de distributiesystemen voor gas wordt getransporteerd is de afgelopen jaren gedaald. Deze volumedaling houdt in dat de distributiesysteembeheerders minder tarieven in rekening kunnen brengen en daardoor minder inkomsten ontvangen. In de jaren 2022-2025 is er sprake geweest van significante opeenvolgende volumedalingen. Het is hierbij gebleken dat de kosten van de distributiesysteembeheerders niet evenredig mee dalen; de inkomsten dalen evenveel mee met de volumes, terwijl de kosten in mindere mate afnemen.

46 Het gewijzigde methodebesluit gaat ervan uit dat de noodzakelijke systeembeheerkosten afhankelijk zijn van volumeveranderingen. Als gevolg van de gedaalde gasvolumes heeft deze aanname ervoor gezorgd dat de inkomsten van de distributiesysteembeheerder lager zijn dan de noodzakelijke kosten. De ACM heeft de bevoegdheid om de tarieven te corrigeren, als de geschatte gegevens in het gewijzigde methodebesluit afwijken van de daadwerkelijke kosten die de distributiesysteembeheerders

[19] Bij de beschrijving bij de onderstaande correcties die volgen uit het gewijzigde methodebesluit verwijst de ACM nog naar relevante bepalingen uit de Gaswet, omdat Liander de kosten heeft gemaakt in de jaren dat de Gaswet van kracht was.
[20] Nacalculaties zijn tariefcorrecties die de ACM doet op grond van de algemene bevoegdheid om de tarieven te corrigeren in artikel 81c, tweede lid, van de Gaswet. zie randnummer 339 van Besluit van de ACM van 14 december 2023 met kenmerk ACM/UIT/600687.

maken.[21] De ACM besluit een deel van de verminderde inkomsten als gevolg van de gedaalde gasvolumes na te calculeren, zodat deze alsnog worden vergoed.

47 In het tarievenbesluit Liander 2026 gas heeft de ACM geconcludeerd dat de kapitaalkosten in de transportdienst niet afhankelijk zijn van volumedaling.[22] Bovendien heeft de ACM geconcludeerd dat de operationele kosten in de transportdienst wel afhankelijk zijn van zijn van de hoeveelheid aangeslotenen, maar niet afhankelijk zijn van de hoeveelheid getransporteerd gas.[23] De ACM zal de gemiste inkomsten voor deze kosten als gevolg van volumedalingen in 2025 corrigeren in het tarievenbesluit 2027.

48 De berekening van de nacalculatie volgt de volgende drie stappen:

a. De ACM bepaalt voor iedere distributiesysteembeheerder de volumedaling in 2025 ten opzichte van de rekenvolumes in zijn x-factorbesluit.[24] Voor het deel van de nacalculatie dat betrekking heeft op de operationele kosten, beschouwt de ACM alleen de volumedaling als gevolg van de lagere benutting per aansluiting. Deze volumedaling berekent de ACM door de volumedaling als gevolg van het lagere aantal aansluitingen af te trekken van de totale volumedaling.
b. De ACM bepaalt voor iedere distributiesysteembeheerder welk deel van zijn toegestane inkomsten in 2025 dient ter dekking van kapitaalkosten en van operationele kosten in de transportdienst. De ACM neemt daarvoor de x-factorberekening behorende bij het gewijzigde methodebesluit als basis.
c. De ACM berekent voor iedere distributiesysteembeheerder de gemiste inkomsten ter vergoeding van niet-schaalbare kosten door de volumedalingen uit stap a. te vermenigvuldigen met de toegestane inkomsten uit stap b.

49 Voor Liander resulteert dit in een correctie van EUR 23.481.171, na toepassing van de wettelijke rente. Dit bedrag wordt volledig aan de tariefruimte voor de transportdienst toegekend.

4.3.2 Nacalculatie netverliezen gas

50 Systeembeheerders waren in de jaren van de vorige reguleringsperiode verantwoordelijk voor de inkoop van netverliezen.[25] Het netverlies voor distributiesysteembeheerders is het verschil tussen het gas dat een systeem in stroomt en het gas dat in dat systeem aan aangeslotenen kan worden toegewezen. Dit verschil wordt onder meer veroorzaakt door lekkages, meetfouten en onnauwkeurigheden in de systematiek van het toewijzen van gas.

51 In het gewijzigde methodebesluit is bij het vaststellen van de totale toegestane inkomsten van de sector rekening gehouden met een significant lager kostenniveau voor de inkoop van gas voor netverliezen dan de daadwerkelijke kosten. In 2022 zijn de gasprijzen sterk toegenomen en tot en met 2025 relatief hoog gebleven. Door deze hoge gasprijzen is het voor de distributiesysteembeheerders duurder geworden om gas voor netverliezen in te kopen. Als gevolg daarvan worden de efficiënte kosten voor het inkopen van gas voor netverliezen in 2025 niet volledig gedekt via de toegestane inkomsten.

52 In het gewijzigde methodebesluit is geen voornemen opgenomen tot nacalculatie voor de inkoopkosten van netverliezen uit 2025. De ACM is echter bevoegd om de tarieven te corrigeren, als

[21] Op basis van artikel 81c, tweede lid, aanhef en onderdeel b, van de Gaswet.
[22] Besluit van de ACM van 18 november 2025 met kenmerk ACM/UIT/661964, paragraaf 4.2.9.
[23] Besluit van de ACM van 18 november 2025 met kenmerk ACM/UIT/661964, paragraaf 4.2.9.
[24] De x-factor is de reële jaarlijkse wijziging van de totale inkomsten tijdens de reguleringsperiode (2022-2026). De ACM bepaalt de x-factor aan de hand van de begininkomsten, de eindinkomsten en de geschatte CPI.
[25] Distributiesysteembeheerders waren verplicht om gas in te kopen voor de dekking van netverliezen op grond van artikel 10, derde lid, onderdeel e, van de Gaswet.

de geschatte kosten in het gewijzigde methodebesluit afwijken van de daadwerkelijke kosten.[26] De ACM besluit daarom om, net zoals in voorgaande jaren over te gaan tot nacalculatie van deze kosten. De ACM doet dit vanwege de aanhoudende extreme marktomstandigheden in 2025 en het effect van deze marktomstandigheden op de financiële posities van distributiesysteembeheerders wanneer de ACM niet zou corrigeren voor deze kosten. Deze kosten worden verwerkt in de tarieven voor 2027.

53 De ACM heeft bij de invulling van de nacalculatie de keuze om wel of niet te kijken naar onderlinge verschillen in kostenefficiëntie tussen distributiesysteembeheerders. Het niet betrekken van onderlinge efficiëntieverschillen houdt in dat de werkelijke kosten per individuele distributiesysteembeheerder worden nagecalculeerd. Het wel betrekken van onderlinge efficiëntieverschillen betekent dat per individuele distributiesysteembeheerder de sectorgemiddelde kosten worden nagecalculeerd.

54 Gelet op de extreme, onverwachte marktomstandigheden als gevolg van de energiecrisis is de ACM van mening dat het niet redelijk is om de invulling van de nacalculatie van de inkoopkosten van netverliezen volledig op onderlinge efficiëntieverschillen te baseren, maar dat het ook niet redelijk is om dit helemaal buiten beschouwing te laten. De ACM concludeert namelijk dat distributiesysteembeheerders wel enige invloed hebben gehad op de inkoopkosten van netverliezen 2025: de distributiesysteembeheerders hebben invloed op de kosten uit kunnen oefenen door de volumes netverliezen te verminderen, en door de inkoopprijs te controleren met de door hen gekozen inkoopstrategie. Daarentegen zijn de stijgingen van de inkoopprijzen in 2025 voor het grootste deel het gevolg van de energiecrisis. De ACM concludeert daarmee dat de kosten voor netverliezen in 2025 voor het grootste deel niet binnen de invloed van de distributiesysteembeheerders valt.

55 Op basis van bovenstaande overwegingen, acht de ACM een verdeling van de nacalculatie van netverliezen voor 25% op basis van onderlinge efficiëntieverschillen en de resterende 75% van de nacalculatie op werkelijke kosten evenredig. De exacte berekeningsmethode van de nacalculatie wordt hieronder toegelicht.

56 Als eerste berekent de ACM welke kosten van netverliezen in aanmerking komen voor de nacalculatie. Dit zijn de kosten die distributiesysteembeheerders nog niet vergoed hebben gekregen via het gewijzigde methodebesluit, de wettelijke formule of opbrengsten voor netverliezen in 2025. Deze kosten worden per distributiesysteembeheerder als volgt berekend:

a. Eerst wordt het gemiddelde van de sectorkosten[27] van netverliezen verminderd met de sectoropbrengsten uit de netverliezen over de peiljaren (2018-2020) en naar het prijspeil en efficiëntieniveau van 2021 gebracht. Dit staat gelijk aan de sectorvergoeding voor netverliezen in de begininkomsten 2021;
b. Deze sectorvergoeding wordt op basis van de samengestelde output verdeeld over de distributiesysteembeheerders om tot de individuele vergoeding voor netverliezen in de begininkomsten 2021 te komen;
c. Deze individuele vergoeding per distributiesysteembeheerder wordt via de wettelijke formule naar prijspeil en efficiëntieniveau 2025 gebracht. Dit staat gelijk aan de vergoeding die de distributiesysteembeheerder al heeft ontvangen via het gewijzigde methodebesluit;
d. De reeds vergoede kosten voor netverliezen in 2025 staan gelijk aan de som van de kostenschatting uit het gewijzigde methodebesluit (stap a-c) en de opbrengsten voor netverliezen in 2025;
e. Per distributiesysteembeheerder staan de ongedekte kosten voor netverliezen in 2025 gelijk aan het verschil tussen de werkelijke kosten en de reeds vergoede kosten. Dit zijn de kosten die in aanmerking komen voor nacalculatie.

[26] Op basis van artikel 81c, tweede lid, aanhef en onderdeel c, van de Gaswet.
[27] De sectorkosten voor netverliezen in 2018-2020 zijn gebaseerd op schattingen van KYOS Energy Consulting B.V. Zie rapport "Inkoopkosten van netverliezen voor regionale gastransportnetten", maart 2021.

57 De nacalculatie wordt voor 75% berekend op basis van werkelijke kosten. Het nacalculatiebedrag dat hieruit volgt staat per distributiesysteembeheerder gelijk aan zijn ongedekte kosten vermenigvuldigd met 75%.

58 De nacalculatie wordt voor 25% berekend op basis van de sectorgemiddelde kosten. De sectorgemiddelde kosten staan gelijk aan de ongedekte sectorkosten gedeeld door de samengestelde output van de sector. Per distributiesysteembeheerder worden deze sectorgemiddelde kosten vermenigvuldigd met zijn samengestelde output. Het bedrag dat hieruit volgt wordt met 25% vermenigvuldigd om tot het nacalculatiedeel op basis van sectorgemiddelde te komen.

59 Het nacalculatiebedrag per distributiesysteembeheerder staat gelijk aan de som van het nacalculatiebedrag op basis van werkelijke kosten en het nacalculatiebedrag op basis van sectorgemiddelde kosten. Voor Liander resulteert dit in een nacalculatie van EUR 8.223.214. Dit bedrag wordt volledig aan de tariefruimte voor de transportdienst toegekend.

4.3.3 Nacalculatie risicovrije rente en de rente voor de kostenvoet vreemd vermogen

60 De ACM heeft in het gewijzigde methodebesluit aangekondigd de risicovrije rente in de kostenvoet eigen vermogen en de rente voor de kostenvoet vreemd vermogen in de *weighted average cost of capital* (hierna: WACC) na te calculeren op basis van de gemiddelde werkelijke rente in ieder jaar.[28] De WACC geeft weer hoeveel rente distributiesysteembeheerders moeten betalen om hun geïnvesteerd vermogen te financieren.

61 De ACM vindt de verschillen die kunnen ontstaan tussen de schatting en de realisatie te groot om deze rentes niet na te calculeren. Daarbij komt dat kleine verschillen in de rente al grote gevolgen kunnen hebben op de tarieven vanwege de grote omvang van de gereguleerde activa-waarde (hierna: GAW). Verder schaadt het nacalculeren van de rente de financiële prikkel voor Liander voor efficiënte kosten nauwelijks.

62 De ACM berekent de nacalculatie als volgt. Eerst berekent de ACM op basis van de nagecalculeerde risicovrije rente en de nagecalculeerde rente voor de kostenvoet vreemd vermogen de WACC opnieuw (hierna: de herrekende WACC). Daarna wordt jaarlijks op sectorniveau het absolute verschil berekend tussen de geschatte vermogenskosten en de vermogenskosten op basis van de herrekende WACC voor het desbetreffende jaar. Voor de geschatte WACC gaat de ACM uit van een lineair verloop van de WACC in het begininkomstenjaar (2021) naar de WACC in het eindinkomstenjaar (2026). Op deze manier ziet de correctie telkens op één jaar en is er geen sprake van een herverdeling van inkomsten over tijd.

63 Voor de invulling van de nacalculatie risicovrije rente en rente voor de kostenvoet vreemd vermogen wordt de sectorgemiddelde GAW 2018-2020 in efficiëntieniveau 2021 en prijspeil 2021 uit de gewijzigde x-factorberekening als uitgangspunt genomen. De sectorgemiddelde GAW wordt eerst naar het efficiëntieniveau en het prijspeil 2025 gebracht. Vervolgens worden de vermogenskosten tweemaal berekend door deze GAW te vermenigvuldigen met 1) de WACC die volgt uit de gewijzigde x-factorberekening, en 2) de herrekende WACC. Het verschil tussen de twee vermogenskosten vormt het nacalculatiebedrag voor de sector. Dit bedrag wordt vervolgens op basis van de samengestelde output aan de individuele distributiesysteembeheerders toebedeeld.

64 Deze berekening wordt uitgevoerd voor zowel de activa in het transportdomein als de activa in het aansluitdomein. Voor Liander resulteert dit voor activa in het transportdomein in een nacalculatie van EUR 49.800.504, na toepassing van de wettelijke rente. Dit bedrag wordt volledig aan de tariefruimte voor de transportdienst toegekend.

[28] Zie: Besluit van de ACM van 14 december 2023, met kenmerk ACM/UIT/600687, randnummers 390-396.

65 Voor Liander resulteert dit voor activa in het aansluitdomein in een nacalculatie van EUR 14.464.966, na toepassing van de wettelijke rente. Dit bedrag wordt volledig aan de tariefruimte voor de aansluitdienst toegekend.

4.3.4 Nacalculatie invoeding

66 De ACM heeft in het gewijzigde methodebesluit aangekondigd dat de volumes voor invoeding voor gas nagecalculeerd zullen worden in het tarievenbesluit 2027.[29] De ACM deedt dit omdat zij verwachtte dat de invoedingsvolumes in de vorige reguleringsperiode in verhouding sterker zouden stijgen dan de afnamevolumes. Daardoor bestond er een risico op onderdekking van de efficiënte kosten die de distributiesysteembeheerder maakt voor het faciliteren van invoeding.

67 De nacalculatie invoeding is als volgt ingericht:

a. De ACM berekent de verandering van invoedingssaldo's in 2025 ten opzichte van de rekenvolumes uit het gewijzigde methodebesluit;
b. De ACM berekent vervolgens de 'rolling forward'[30] wegingsfactoren voor invoeding, die in feite een invoedingstarief representeren. Het startpunt voor de 'rolling forward' wegingsfactoren zijn de wegingsfactoren uit de gewijzigde x-factorbesluiten. Deze wegingsfactoren worden met de x-factor en consumentenprijsindex (CPI) naar het efficiëntieniveau en prijspeil 2025 gebracht om tot de 'rolling forward' wegingsfactoren te komen;
c. Het product van de verandering van invoedingssaldo's (stap a) en de bijbehorende 'rolling forward' wegingsfactoren (stap b) geeft het bruto nacalculatiebedrag;
d. In de reguleringsmethode zit echter al een vergoeding voor invoeding verwerkt in de afnametarieven.[31] Als de afnamevolumes zijn gestegen (gedaald), hebben distributiesysteembeheerders dus ook een hogere (lagere) vergoeding voor invoeding gekregen dan in het gewijzigde methodebesluit is berekend. De ACM berekent de verandering van deze vergoeding als gevolg van een ontwikkeling in afnamevolumes. De uitkomst dient als correctie op het nacalculatiebedrag;
e. Het netto nacalculatiebedrag volgt door de verandering van de vergoeding via afname (stap d) af te trekken van het bruto nacalculatiebedrag (stap c).

68 Voor Liander resulteert dit in een nacalculatie van EUR 236.096, na toepassing van de wettelijke rente. Dit bedrag wordt volledig aan de tariefruimte voor de transportdienst toegekend.

4.3.5 Nacalculatie desinvesteringen gas en verwijderingskosten gasnetten

69 In het tarievenbesluit gas 2027 worden de werkelijke kosten van desinvesteringen als gevolg van de afnemende benuttingsgraad van het gassysteem vergoed. Dit geldt voor investeringen in het transportdomein daterend van na 2004 en voor investeringen in het aansluitdomein daterend van na 2008. De ACM heeft in het gewijzigde methodebesluit opgenomen dat deze kosten op werkelijke basis worden nagecalculeerd omdat de ACM geen goede schatting kon maken van deze kosten op basis van het verleden.[32]

70 Om de kosten na te calculeren gebruikt de ACM de GAW-berekening van de distributiesysteembeheerders die zij heeft gepubliceerd als Bijlage 2 bij de inkomstenbesluiten. Hierin zijn de desinvesteringen die distributiesysteembeheerders opgeven in de Reguleringsdata

[29] Zie: Besluit van de ACM van 14 december 2023, met kenmerk ACM/UIT/600687 en zaaknummer ACM/23/184726, randnummers 366-374.
[30] 'Rolling forward' houdt in dat bestaande wegingsfactoren worden meegenomen naar een volgende periode, in plaats van opnieuw te worden vastgesteld.
[31] Zie: Besluit van de ACM van 14 december 2023, met kenmerk ACM/UIT/600687 en zaaknummer ACM/23/184726, randnummer 372.
[32] Zie: Besluit van de ACM van 14 december 2023, met kenmerk ACM/UIT/600687 en zaaknummer ACM/23/184726, randnummers 375 t/m 379.

opgenomen. Uit de GAW-berekening volgt de restwaarde in het jaar 2026 – het laatste jaar van de reguleringsperiode – van de gasactiva die in het jaar 2025 zijn gedesinvesteerd. De ACM calculeert de restwaarde van de gedesinvesteerde gasactiva aan het einde van de reguleringsperiode na omdat de kapitaalkosten van deze desinvesteringen al zijn verwerkt in de vaststelling van de toegestane inkomsten voor de reguleringsperiode 2022-2026.

71 De totale restwaarde in 2026 van de gedesinvesteerde activa in 2025 wordt via de discontovoet naar 2025 verdisconteerd. Dit bedrag wordt vervolgens verrekend met eventuele opbrengsten uit desinvesteringen. Tot slot wordt de netto resterende activawaarde op basis van de wettelijke rente naar het juiste prijspeil voor de tarieven 2027 gebracht.

72 Naast desinvesteringen van gasactiva hebben distributiesysteembeheerders ook operationele kosten voor het verwijderen van gassystemen. Deze operationele kosten worden op basis van werkelijke kosten nagecalculeerd indien er sprake is van verwijdering als gevolg van de afnemende benuttingsgraad van het gassysteem. Deze kosten worden opgeteld bij de nacalculatie van desinvesteringen in het transportdomein.

73 Voor Liander resulteert dit voor de desinvesteringen in het transportdomein en de verwijderingskosten van gassystemen in een nacalculatie van EUR 2.023.880, na toepassing van de wettelijke rente. Dit bedrag wordt volledig aan de tariefruimte voor de transportdienst toegekend.

74 Voor Liander resulteert dit voor de desinvesteringen in het aansluitdomein in een nacalculatie van EUR 992.527, na toepassing van de wettelijke rente. Dit bedrag wordt volledig aan de tariefruimte voor de aansluitdienst toegekend.

4.3.6 Nacalculatie verwijderingskosten gasaansluitingen zonder verzoek

75 In de tarieven 2027 worden de efficiënte kosten voor het verwijderen van gasaansluitingen zonder verzoek van klein- of grootverbruikers voor het jaar 2025 vergoed. Op 28 juli 2021 heeft de ACM geconstateerd dat het verwijderen van een gasaansluiting zonder verzoek omwille van de veiligheid, bij de algehele beheerstaak van de distributiesysteembeheerders gas behoort.[33] De verwijderingskosten voor gasaansluitingen zonder verzoek van klein- of grootverbruikers worden daardoor – net als alle andere kosten van het beheer van het gasnet – in het transporttarief verwerkt.

76 Alleen de kosten voor het verwijderen van gasaansluitingen zonder verzoek – op initiatief van de distributiesysteembeheerder voor gas – worden nagecalculeerd. De kosten voor het verwijderen van gasaansluitingen op verzoek van klein- of grootverbruikers worden niet vergoed. Het CBb heeft op 20 juni 2023 het besluit van de ACM van 25 februari 2021 tot een wijziging van de Tarievencode gas vernietigd.[34] Het besluit van de ACM zag op het vergoeden van de kosten voor het verwijderen van gasaansluitingen op verzoek van kleinverbruikers.[35] Ook in het tarievenbesluit 2027 worden daarom verwijderingen van gasaansluitingen op verzoek van kleinverbruikers niet vergoed.

77 De doelmatige kosten voor het verwijderen van kleinverbruikers- en grootverbruikersaansluitingen worden afzonderlijk berekend. Het nacalculatiebedrag staat gelijk aan de totaalsom van deze bedragen. Voor zowel kleinverbruikers- als grootverbruikersaansluitingen worden de doelmatige kosten berekend door de volgende stappen te doorlopen:

a. Eerst worden de totale sectorkosten voor verwijderingen gedeeld door de totale hoeveelheid verwijderde aansluitingen. Dit bedrag staat gelijk aan de gemiddelde sectorkosten per aansluiting;

[33] Zie: 'ACM verwerkt kosten verwijderen onveilige gasaansluitingen in transporttarief', gepubliceerd op 28 juli 2021, acm.nl.
[34] CBb 20 juni 2023, ECLI:NL:CBB:2023:297.
[35] Besluit van de ACM van 25 februari 2021, met kenmerk ACM/UIT/548570 en zaaknummer ACM/19/036066, *Stcrt*. 2021, nr. 10151.

b. Per distributiesysteembeheerder wordt het bruto nacalculatiebedrag berekend door het kostengemiddelde (stap a) te vermenigvuldigen met de hoeveelheid aansluitingen die deze systeembeheerder heeft verwijderd;
c. Tot slot wordt het netto nacalculatiebedrag per distributiesysteembeheerder berekend door het bruto bedrag (stap b) te verminderen met de inkomsten die distributiesysteembeheerders reeds ontvangen via het gewijzigde methodebesluit voor het verwijderen van gasaansluitingen, indien van toepassing.

78 Voor Liander resulteert dit in een nacalculatie van EUR 13.428.138, na toepassing van de wettelijke rente. Dit bedrag wordt volledig aan de tariefruimte voor de transportdienst toegekend.

4.3.7 Nacalculatie verhaald bedrag gederfde inkomsten leveranciers (2021)

79 De ACM kan eventuele gederfde tariefinkomsten van de systeembeheerder als gevolg van het faillissement van een energieleverancier verrekenen in de tarieven.[36] Inkomsten die de systeembeheerder alsnog heeft kunnen verhalen op de failliete boedel welke door de ACM in de tarieven zijn verrekend worden op gelijke wijze in mindering gebracht op de tarieven.[37]

80 In het vierde kwartaal van 2021 hebben verschillende rechtbanken de faillissementen van meerdere energieleveranciers uitgesproken. In de tarievenbesluiten gas 2023 hebben de systeembeheerders via nacalculatie vergoeding ontvangen voor de gederfde inkomsten uit de faillissementen van de in 2021 gefailleerde energieleveranciers.

81 De systeembeheerders hebben in 2025 alsnog inkomsten kunnen verhalen op de failliete boedel van de in 2021 gefailleerde leverancier Naked Energy B.V. De ACM brengt deze inkomsten daarom gezamenlijk in mindering op de tarieven 2027.

82 Voor Liander resulteert dit in een nacalculatie van EUR -20.346, na toepassing van de wettelijke rente. Dit bedrag wordt naar verhouding verdeeld over de tariefruimte voor de transportdienst en de aansluitdienst.

4.3.8 Totaal correcties gewijzigde methodebesluit 2025

83 Gelet op het bovenstaande komt de ACM op een totaal aan correcties op basis van het gewijzigde methodebesluit voor het jaar 2027 van EUR 112.630.150 voor Liander.

4.4 Stap 4: Spreiding correcties

84 Het geheel aan correcties uit 2025 op basis van paragraaf 4.3 resulteert in een bedrag van EUR 112.630.150 voor de transport- en aansluitdienst van Liander. De ACM heeft doorgerekend wat het effect op de tarieven zou zijn wanneer dit gehele bedrag volledig in de toegestane inkomsten voor 2027 verwerkt zou worden, en concludeert dat dit tot grote tariefschokken zou leiden in 2027.

85 De ACM vindt het wenselijk als deze tariefschokken zoveel mogelijk worden beperkt zodat er sprake is van een stabiel tariefverloop.[38] Zoals benoemd in hoofdstuk 1 van dit besluit heeft de ACM met de distributiesysteembeheerders in lijn met de sectorovereenkomst een afspraak gemaakt om de correcties uit de tariefjaren 2025-2026 te spreiden over de reguleringsperiode 2027-2031 om te zorgen voor een stabieler tariefverloop. In de onderstaande randnummers beschrijft de ACM hoe zij deze

[36] Artikel 2.41 Tarievencode gas.
[37] Artikel 2.45 Tarievencode gas.
[38] Sectorovereenkomst inzake Methodebesluiten 2027-2031 met kenmerk ACM/IN/1075113, randnummer 36.

afspraak samen met de distributiesysteembeheerders heeft ingevuld voor de correcties uit het jaar 2025.

86 De ACM heeft aan alle distributiesysteembeheerders een voorstel gedaan voor de spreiding van de correcties uit 2025. De ACM heeft voor dat voorstel voor ieder jaar in de reguleringsperiode 2027-2031 de tariefstijging doorgerekend die zou plaatsvinden wanneer er geen correcties zouden zijn uit het jaar 2025. De toegestane inkomsten en rekenvolumes uit het inkomstenbesluit zijn de basis voor die doorrekening. Omdat de hoogte van de tariefcorrecties voor het tariefjaar 2026 nog niet bekend zijn heeft de ACM de hoogte van deze correcties vervolgens geschat en opgeteld bij de totale correcties voor het tariefjaar 2025. Tot slot heeft de ACM deze correcties zo gespreid over de tariefjaren 2027 tot en met 2031, dat de uitschieters in de jaarlijkse tariefstijging zo beperkt mogelijk zijn.

87 De ACM heeft in het voorstel ook een spreiding van de marges in de meetdienst meegenomen. Zoals beschreven in paragraaf 4.2 vindt de ACM het wenselijk om, vooruitlopend op de definitieve marges, een deel van de verwachte marge te verrekenen in het tarievenbesluit 2027. Dat geeft de ACM de ruimte om ook voor de meetdienst tariefschokken zoveel als mogelijk te beperken.

88 Liander is akkoord gegaan met het voorstel van de ACM over de spreiding van de correcties. Met dat voorstel wordt een bedrag van EUR 187.310.882 aan correcties en marge doorgeschoven naar latere tarievenbesluiten. Een bedrag van EUR 7.029.334 wordt in de tarieven van 2027 verwerkt. De volgende tabel vat de verdeling van correcties voor het tariefjaar 2025 samen:

Paragraaf	Omschrijving	Bedrag
4.2	Verwachte marge meetdomein 2011-2026	81.710.066
4.3	Som correcties gewijzigd methodebesluit 2025	112.630.150
4.4	Som doorgeschoven correcties en marge	187.310.882
4.4	**Som correcties en marge verwerkt in de tarieven 2027 (= verwachte marge + som correcties 2025 – som doorgeschoven correctie en marge)**	**7.029.334**

4.5 Beoordeling tarievenvoorstel

89 In deze paragraaf beschrijft de ACM het proces van de beoordeling van de tarievenvoorstellen van de distributiesysteembeheerders. De systeembeheerder is bij zijn tarievenvoorstel uitgegaan van de Energiewet en de Tarievencode gas TSB en DSB. De ACM sluit daarbij aan in haar toetsing. Daartoe toetst de ACM het voorstel onder meer aan de Richtlijnen Controle Tarieven. Dit heeft de ACM medegedeeld bij het verzoek aan de distributiesysteembeheerder om een voorstel in te dienen. Deze richtlijnen zien toe op de ontwikkeling van de tarieven voor iedere distributiesysteembeheerder. De richtlijnen zijn terug te vinden in de op 7 oktober 2026 gepubliceerde tarievenvoorstellen.

90 Als het voorstel voldoet aan de richtlijnen, stelt de ACM de tarieven vast conform het voorstel. Als het voorstel daar niet aan voldoet, zal de ACM de distributiesysteembeheerder verzoeken een gewijzigd voorstel in te dienen. Als het definitieve voorstel nog steeds niet aan de richtlijnen voldoet, heeft de ACM de mogelijkheid om zelf de hoogte van de tarieven te bepalen en deze vast te stellen.

4.5.1 Toetsingskader

91 De ACM beoordeelt of het voorstel van Liander:

- voldoet aan de richtlijn dat de periodieke aansluitvergoeding (hierna: PAV) niet meer bedraagt dan 5% van de eenmalige aansluitvergoeding (hierna: EAV) behorend bij dezelfde aansluitcategorie;
- de toegestane inkomsten behaald met de transportdienst, aansluitdienst en meetdienst niet meer dan één procent afwijken van de door de ACM gehanteerde richtbedragen voor deze domeinen;
- niet meer dan 4% afwijkt van de door de ACM verwachte tariefmutatie.

92 De richtbedragen worden vastgesteld door iedere inkomstenpost op grond van de Tarievencode gas TSB en DSB toe te wijzen aan één of meerdere domeinen. Iedere inkomstenpost die aan één domein wordt toegewezen wordt volledig aan het richtbedrag van het betreffende domein toegerekend. De inkomstenposten die aan meerdere domeinen worden toegewezen worden in een vaste verhouding over de richtbedragen van de domeinen verdeeld. De vaste verhouding wordt vastgesteld op basis van de inkomstenverdeling tussen het transportdomein en het aansluitdomein uit het tarievenbesluit van het voorgaande jaar.

93 Zoals beschreven in het inkomstenbesluit zijn de eenmalige aansluittarieven geen onderdeel van de toegestane inkomsten en rekenvolumes. Voor deze tarieven heeft de ACM gekozen om de toegestane inkomsten en de rekenvolumes niet op totaalniveau vast te stellen. De ACM is van mening dat deze tarieven preciezer vastgesteld kunnen worden door op individueel niveau naar de efficiënte kosten per aansluiting te kijken. Om tot die tarieven te komen, beoordeelt de ACM de kostenonderbouwing die iedere distributiesysteembeheerder geeft bij de door haar voorgestelde eenmalige aansluittarieven. De distributiesysteembeheerder mag in de onderbouwing ook uitgaan van de tarieven die zij in 2026 in rekening heeft gebracht, en onderbouwen hoe de kosten die daarmee vergoed worden zich in 2027 ontwikkelen.

94 Vanuit het principe van kostenoriëntatie vereist de ACM dat de tariefmutaties die meer dan vier procentpunten afwijken van de gemiddelde verwachte tariefmutatie door de distributiesysteembeheerder onderbouwd worden. Deze gemiddelde verwachte tariefmutatie, die per groep van tariefcategorieën kan verschillen, wordt gebaseerd op de richtbedragen per dienst, met toepassing van de Tarievencode gas TSB en DSB. Uit de kostenonderbouwing moet blijken dat een afwijking van de verwachte tariefmutatie noodzakelijk is om specifiek voor de betreffende afnamecategorie tot een meer kostengeoriënteerd tarief te komen. De ACM verzoekt in ieder geval om een toelichting of kostenonderbouwing bij afwijkingen van meer dan vier procentpunt (positief of negatief) ten opzichte van de verwachte tariefmutatie.

95 Als het voorstel voldoet aan de richtlijnen, stelt de ACM de tarieven vast conform het voorstel. Als het voorstel daar niet aan voldoet, kan de ACM zelf de hoogte van de tarieven bepalen en deze vaststellen. Met inachtneming van het hiervoor genoemde toetsingskader heeft de ACM de individuele voorstellen getoetst.

4.5.2 Beoordeling van het voorstel en conclusie

96 De ACM heeft het voorstel van Liander van 30 september 2026 beoordeeld. De ACM heeft geconstateerd dat dit voorstel in overeenstemming is met de vereisten uit het in paragraaf 4.5.1 uiteengezette toetsingskader. De ACM heeft de voorgestelde tarieven verwerkt in het tarievenblad in bijlage 2 van dit besluit.

4.6 Stap 5: Vaststelling tarieven

97 In paragraaf 4.1 is uitgewerkt dat de toegestane inkomsten exclusief tariefcorrecties EUR 645.540.503 bedragen voor het jaar 2027. In paragraaf 4.2 is bepaald dat de verwachte marge meetdomein 2012-2026 EUR 81.710.066 is, na toepassing van de wettelijke rente. In paragraaf 4.3 is berekend dat de tariefcorrecties uit het gewijzigde methodebesluit EUR 112.630.150 bedragen voor het jaar 2027. In paragraaf 4.4 is het bepaald dat de ACM van het totaal aan correcties uit paragrafen 4.2 en 4.3 EUR 7.029.334 verrekent in de tarieven 2027. Opgeteld vormen de toegestane inkomsten inclusief tariefcorrecties (verwerkt in de tarieven 2027) EUR 652.569.837. In bijlage 1 wordt de opbouw van deze inkomsten weergegeven.

98 Op basis van de toegestane inkomsten en geschatte rekenvolumes voor 2027 die de ACM overeenkomstig het inkomstenbesluit heeft vastgesteld kan de ACM de tarieven vaststellen. Gelet op

het voorgaande heeft de ACM de tarieven die Liander in 2027 voor het uitvoeren van zijn wettelijke taken maximaal in rekening mag brengen vastgesteld zoals verwerkt in de bijlage 2 van dit besluit.

5 Dictum

99 Op grond van artikel 3.110 van de Energiewet stelt de Autoriteit Consument en Markt voor Liander N.V. de tarieven vast als opgenomen in bijlage 2.

100 Dit besluit zal de Autoriteit Consument en Markt bekend maken in de Staatscourant. Voorts zal de Autoriteit Consument en Markt dit besluit publiceren op de website van de Autoriteit Consument en Markt (www.acm.nl). Daarnaast is Liander N.V. verplicht om een exemplaar van de voor zijn geldende tarieven voor een ieder ter inzage te leggen in al zijn vestigingen.

101 Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2027.

‘s-Gravenhage,
Datum: datum 13 november 2026

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze:

drs. M.R. Leijten
bestuurslid

Als u belanghebbende bent, kunt u bezwaar maken tegen dit besluit. Stuur uw bezwaarschrift naar de Autoriteit Consument en Markt, Directie Juridische Zaken, Postbus 16326, 2500 BH Den Haag of naar acm-post@acm.nl. Dit moet u doen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit bekend is gemaakt. Dient u te laat uw bezwaarschrift in, dan kan dit niet-ontvankelijk worden verklaard. Uw bezwaarschrift wordt dan niet inhoudelijk behandeld.

Het bezwaarschrift moet zijn ondertekend en moet ten minste de naam en het adres van de indiener, de dagtekening en een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht bevatten. Ook moet het bezwaarschrift (uiteindelijk) de gronden van het bezwaar bevatten. De gronden van het bezwaar kunt u meteen aanleveren, maar u mag dit ook op een later moment doen. Dient u een bezwaarschrift in zonder bezwaargronden, dan neemt de Autoriteit Consument en Markt contact met u op om deze op een later moment aan te vullen. Hiernaast kunt u in uw bezwaarschrift de Autoriteit Consument en Markt verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij de bestuursrechter.

Bijlage 1 – De rekenmodule voor het jaar 2027

De ACM heeft op haar website (www.acm.nl) het Excelbestand “Berekening totale inkomsten 2027 distributiesysteembeheerder gas” gepubliceerd met daarin de berekening van de totale inkomsten voor het jaar 2027. Dit bestand is gepubliceerd als bijlage van dit tarievenbesluit en maakt hier integraal van uit.

Bijlage 2 – De tarieven voor het jaar 2027

De ACM heeft op haar website (www.acm.nl) het Excelbestand “Tarievenblad Liander Gas 2027” gepubliceerd met daarin de vastgestelde tarieven voor het jaar 2027. Dit bestand is gepubliceerd als bijlage van dit tarievenbesluit en maakt hier integraal onderdeel van uit.

Bijlage 3 – Relevante wettelijke bepalingen

Afdeling 3.3

Paragraaf 3.3.1. Taken algemeen

Artikel 3.23. algemene bepaling transmissie- en distributiesysteembeheerder in verhouding tot Europees recht

1 De transmissiesysteembeheerder voor elektriciteit die krachtens artikel 3.2, eerste lid, onderdeel a, is aangewezen, is uit dien hoofde belast met de taken en verplichtingen die bij of krachtens Externe link:verordening 2019/943, of andere bindende EU-rechtshandelingen op het gebied van elektriciteit aan transmissiesysteembeheerders voor elektriciteit zijn opgedragen.

2 Een transmissiesysteembeheerder voor elektriciteit stelt op zijn systeem beschikbare zoneoverschrijdende capaciteit ter beschikking.

3 De transmissiesysteembeheerder voor gas die krachtens artikel 3.2, eerste lid, onderdeel c, is aangewezen, is uit dien hoofde belast met de taken en verplichtingen die bij of krachtens Externe link:verordening 715/2009, of andere bindende EU-rechtshandelingen op het gebied van gas, aan transmissiesysteembeheerders voor gas zijn opgedragen.

4 Een distributiesysteembeheerder voor elektriciteit die krachtens artikel 3.2, eerste lid, onderdeel e, is aangewezen, is uit dien hoofde belast met de taken en verplichtingen die bij of krachtens Externe link:verordening 2019/943, of andere bindende EU-rechtshandelingen op het gebied van elektriciteit aan distributiesysteembeheerders voor elektriciteit zijn opgedragen.

5 Een distributiesysteembeheerder voor gas die krachtens artikel 3.2, eerste lid, onderdeel f, is aangewezen, is uit dien hoofde belast met de taken en verplichtingen die bij of krachtens Externe link:verordening 715/2009, of andere bindende EU-rechtshandelingen op het gebied van gas aan distributiesysteembeheerders voor gas zijn opgedragen.

6 Bij ministeriële regeling kunnen ter uitvoering van bindende EU-rechtshandelingen op het gebied van elektriciteit of gas, taken of verplichtingen aan een transmissie- of distributiesysteembeheerder worden opgedragen.

Artikel 3.24. handelen en samenwerken transmissie- of distributiesysteembeheerder

1 Een transmissie- of distributiesysteembeheerder handelt bij de uitoefening van zijn wettelijke taken of verplichtingen redelijk, transparant en niet discriminerend.

2 Transmissie- en distributiesysteembeheerders werken bij de uitoefening van hun wettelijke taken of verplichtingen samen en verstrekken elkaar de gegevens die nodig zijn voor de uitvoering van hun wettelijke taken of verplichtingen of die nodig zijn ter waarborging en stimulering van een effectieve deelname van marktdeelnemers op de gas- en elektriciteitsmarkt.

3 Een transmissiesysteembeheerder verstrekt buitenlandse transmissiesysteembeheerders de informatie die nodig is om de veiligheid, betrouwbaarheid en doelmatigheid, alsmede de samenhangende ontwikkeling en interoperabiliteit van de systemen te waarborgen.

4 Bij de uitvoering van zijn wettelijke taken of verplichtingen houdt de transmissiesysteembeheerder voor elektriciteit rekening met de door de regionale coördinatiecentra, bedoeld in artikel 2, onderdeel 63, van Externe link:Verordening 2019/943, opgestelde aanbevelingen.

5 Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld over de wijze waarop de samenwerking wordt vormgegeven en de informatie die partijen elkaar verstrekken.

Paragraaf 3.3.2. Taken inzake beheren, onderhouden en ontwikkelen

Artikel 3.25. beheren, onderhouden en ontwikkelen

1 Een transmissie- of distributiesysteembeheerder waarborgt dat zijn systeem op de korte en lange termijn kan voldoen aan een redelijke vraag naar transport van elektriciteit of gas en beheert, onderhoudt en ontwikkelt het systeem, onder economische voorwaarden, op zodanige wijze dat de veiligheid, betrouwbaarheid en doelmatigheid van dat systeem is gewaarborgd, en met inachtneming van de belangen van het milieu, digitalisering, energie-efficiëntie, de transitie naar een duurzaam energiesysteem en de werking van de Europese interne markt.

2 Een transmissie- of distributiesysteembeheerder voor elektriciteit neemt bij de ontwikkeling van het systeem in overweging of de inkoop van congestiebeheers- of systeembeheersdiensten verzwaring van het systeem kan voorkomen.

3 Als een transmissie- of distributiesysteembeheerder op verzoek en ten behoeve van een partij, die niet handelt in de hoedanigheid van aangeslotene of netgebruiker, werkzaamheden uitvoert in het kader van het beheer, het onderhoud of de ontwikkeling van zijn systeem, kan hij de redelijke kosten daarvoor in rekening brengen bij de verzoeker.

4 Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld over de invulling van de taak, bedoeld in het eerste tot en met derde lid, en de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan het eerste tot en met derde lid.

Artikel 3.30. minimaliseren systeemverliezen

1 Een transmissie- of distributiesysteembeheerder treft doelmatige maatregelen om systeemverliezen te minimaliseren.

2 Een transmissie- of distributiesysteembeheerder koopt elektriciteit of gas ter dekking van zijn systeemverliezen in volgens transparante, niet-discriminerende en marktgebaseerde procedures die deelname van alle in aanmerking komende marktdeelnemers faciliteren.

3 Een transmissie- of distributiesysteembeheerder is verantwoordelijk voor de onbalans die het gevolg is van systeemverliezen binnen zijn systeem.

Artikel 3.34. investeringsplan

1 Een transmissie- of distributiesysteembeheerder stelt periodiek een investeringsplan op.

2 In een investeringsplan is ten minste opgenomen:

a. een beschrijving en onderbouwing van de noodzakelijke uitbreidingsinvesteringen en vervangingsinvesteringen gelet op artikel 3.25, eerste lid;

b. een beschrijving en onderbouwing van de congestiebeheers- of systeembeheersdiensten die de transmissie- of distributiesysteembeheerder voor elektriciteit zal inkopen om verzwaring van het systeem te voorkomen als bedoeld in artikel 3.25, tweede lid; en

c. een beschrijving en onderbouwing van de uitvoering van de investeringen, bedoeld in onderdeel a, waaronder de volgorde van uitvoering van de noodzakelijke uitbreidingsinvesteringen en factoren die vertraging in de uitvoering van een investering kunnen veroorzaken, en de inkoop van diensten, bedoeld in onderdeel b, voor de termijn waarvoor het investeringsplan geldt.

3 Bij de beschrijving en onderbouwing van de uitbreidingsinvesteringen en vervangingsinvesteringen, bedoeld in het tweede lid, onderdeel a, zijn ten minste opgenomen de investeringen:

a. waarvoor een projectbesluit als bedoeld in afdeling 5.2 de Omgevingswet is vastgesteld;

b. voor de ontsluiting van windparken, die zijn opgenomen in een programma als bedoeld in afdeling 3.2 de Omgevingswet;

c. ter uitvoering van het ontwikkelkader, bedoeld in artikel 3.83, en de daarvoor benodigde aanleg of uitbreiding van systeemkoppelingen tussen het transmissiesysteem voor elektriciteit op zee en het transmissiesysteem voor elektriciteit;

d. die zijn opgenomen in een meerjarenprogramma infrastructuur energie en klimaat gericht op de energie- en klimaatdoelen uit het nationale energie- en klimaatplan, bedoeld in Externe link:verordening 2018/1999, en

e. die nodig zijn om de aanbiedingen te doen als bedoeld in artikel 3.38, derde lid, 3.40, vierde lid, artikel 3.46, tweede lid, en 3.47, tweede lid.

Artikel 3.35. onderzoek en toets investeringsplan

1 Een transmissie- of distributiesysteembeheerder legt een ontwerpinvesteringsplan voor aan eenieder ter consultatie en aan Onze Minister ten behoeve van het onderzoek bedoeld in het tweede lid.

2 Onze Minister onderzoekt of het ontwerpinvesteringsplan van een transmissie- of distributiesysteembeheerder voldoende rekenschap geeft van:

a. de krachtens artikel 3.36, eerste lid, onderdeel f, vastgestelde regels;

b. indien het een investeringsplan van een transmissiesysteembeheerder betreft, het ingevolge Externe link:verordening 2018/1999 opgestelde nationale energie- en klimaatplan; en

c. indien het een transmissiesysteembeheerder voor elektriciteit betreft, het ingevolge artikel 15 van Externe link:verordening 2019/943 vastgestelde actieplan.

3 Een transmissie- of distributiesysteembeheerder verwerkt de consultatiereacties en de bevindingen van Onze Minister in het ontwerpinvesteringsplan en legt het ontwerpinvesteringsplan vervolgens ter toetsing voor aan de Autoriteit Consument en Markt.

4 De Autoriteit Consument en Markt toetst of een ontwerpinvesteringsplan voldoet aan de bij of krachtens de artikelen 3.34 tot en met 3.36 gestelde eisen, waaronder of geen sprake is van overinvestering of onderinvestering in het licht van de taak, bedoeld in artikel 3.25 en of de transmissie- of distributiesysteembeheerder in redelijkheid tot het ontwerpinvesteringsplan heeft kunnen komen. De Autoriteit Consument en Markt betrekt hierbij tevens de bevindingen van Onze Minister.

5 Een transmissie- of distributiesysteembeheerder stelt het investeringsplan vast na ontvangst van de toetsingsresultaten van de Autoriteit Consument en Markt en verantwoordt daarbij hoe deze toetsingsresultaten zijn verwerkt.

6 Een transmissie- of distributiesysteembeheerder voert de in het investeringsplan opgenomen investeringen en de inkoop van congestiebeheers- of systeembeheersdiensten uit conform het investeringsplan.

Artikel 3.36. nadere regels investeringsplan

1 Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gesteld over:

a. de termijn waarvoor het investeringsplan geldt;

b. de nadere inhoud en het aggregatieniveau van een investeringsplan;

c. de procedure waarlangs een investeringsplan tot stand komt;

d. de wijze waarop de noodzaak van investeringen wordt beschreven en onderbouwd;

e. de wijze waarop de uitvoering van de investeringen wordt beschreven en onderbouwd;

f. de wijze waarop de volgorde van de uitvoering van de noodzakelijke uitbreidingsinvesteringen wordt bepaald, daarbij rekening houdend met het maatschappelijk belang van de investeringen;

g. het tijdstip en de frequentie waarmee een investeringsplan dan wel onderdelen daarvan, wordt opgesteld dan wel aangepast;

h. de wijze waarop en bij wie een ontwerpinvesteringsplan wordt geconsulteerd;

i. de wijze waarop bekendheid wordt gegeven aan een investeringsplan;

j. de procedure waarlangs en de wijze waarop het ontwerpinvesteringsplan door de Autoriteit Consument en Markt wordt getoetst.

2 De regels, bedoeld in het eerste lid, kunnen in ieder geval verschillen voor verschillende systemen, verschillende delen van systemen met een verschillend spannings- of drukniveau en verschillende systeembeheerders.

Paragraaf 3.3.3. Taken inzake aansluiten

Artikel 3.37. gebiedsindeling transmissie- en distributiesysteembeheerders

1 De Autoriteit Consument en Markt stelt, met inachtneming van een voorstel van de transmissie- en distributiesysteembeheerders voor elektriciteit respectievelijk gas, voor ieder van deze systeembeheerders een gebied vast waarbinnen de betreffende systeembeheerder de taak, bedoeld in artikel 3.38, eerste lid, respectievelijk 3.40, eerste lid, verricht. De Autoriteit Consument en Markt kan daarbij tevens vaststellen in welke omstandigheden en onder welke voorwaarden een distributiesysteembeheerder deze taak mag verrichten in een aangrenzend gebied.

2 De Autoriteit Consument en Markt publiceert een besluit als bedoeld in het eerste lid op een voor eenieder kenbare en toegankelijke wijze.

Artikel 3.40. aansluiten gas

1 Een transmissie- of distributiesysteembeheerder voor gas doet in het voor hem krachtens artikel 3.37, eerste lid, vastgestelde gebied op verzoek een aanbod tot:

a. aanleg van een aansluiting op zijn systeem op een voor die aansluiting geschikt punt met een voor die aansluiting geschikt drukniveau; of

b. wijziging van een aansluiting op zijn systeem, anders dan het omschakelen van die aansluiting.

2 De transmissie- of distributiesysteembeheerder doet een aanbod als bedoeld in het eerste lid, binnen een redelijke termijn en realiseert de aansluiting binnen een redelijke termijn na aanvaarding van het aanbod.

3 Het eerste lid is niet van toepassing indien het verzoek ziet op:

a. de aanleg van een kleine aansluiting voor het onttrekken van gas aan het transmissie- of distributiesysteem voor gas ten behoeve van een te bouwen bouwwerk waarvan niet reeds op 1 juli 2018 een vergunning als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onderdeel a, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht was afgegeven of een bouwwerk dat na 1 januari 2015 zonder aansluiting op het distributiesysteem voor gas is gerealiseerd, tenzij een college van burgemeester en wethouders het gebied waarin dit bouwwerk wordt of is gebouwd heeft aangewezen als gebied waar aansluiting op het distributiesysteem voor gas strikt noodzakelijk is om zwaarwegende redenen van algemeen belang;

b. een aansluiting voor het onttrekken van laagcalorisch gas aan het transmissie- of distributiesysteem voor gas ten behoeve van een installatie die onderling technische, organisatorische of functionele bindingen heeft met en in de onmiddellijke nabijheid is gelegen van een installatie die als gevolg van het verbod in artikel 2.62, eerste lid, niet meer is aangesloten op dat deel van zijn systeem waarmee laagcalorisch gas wordt getransporteerd;

c. de aanleg van een aansluiting voor het onttrekken van gas aan het transmissie- of distributiesysteem in bij algemene maatregel van bestuur aangewezen situaties waarin een transmissie- of distributiesysteem voor gas niet op economische voorwaarden kan worden ontwikkeld, beheerd en onderhouden.

4 Een transmissie- of distributiesysteembeheerder voor gas kan het doen van een aanbod als bedoeld in het eerste lid weigeren indien er voor de verzochte aansluiting op grond van objectieve en technische criteria aantoonbaar onvoldoende capaciteit beschikbaar is, tenzij de verzoeker een producent is van gas uit hernieuwbare bronnen en het op grond van bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen criteria economisch verantwoord is om de capaciteit uit te breiden voor de verzochte aansluiting.

5 Met het oog op de uitvoering van het vierde lid, wordt in de methoden of voorwaarden, bedoeld in artikel 3.119, in ieder geval opgenomen:

a. de wijze waarop een transmissie- of distributiesysteembeheerder voor gas bepaalt en onderbouwt dat voor de verzochte aansluiting onvoldoende capaciteit beschikbaar is en de informatie die hij daarover aan de verzoeker verschaft;

b. de informatie die een transmissie- of distributiesysteembeheerder voor gas aan de verzoeker verschaft over de maatregelen die hij neemt om de capaciteit uit te breiden om een aanbod op het verzoek te kunnen doen.

Artikel 3.41. in werking stellen, in gebruik geven, beheren, onderhouden, afsluiten en verwijderen van aansluitingen

1 Een transmissie- of distributiesysteembeheerder doet op verzoek een aanbod om een aansluiting in werking te stellen, in gebruik te geven, te beheren en te onderhouden.

2 Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld over de gevallen waarin een transmissie- of distributiesysteembeheerder:

a. is gehouden een aansluiting buiten werking te stellen vanuit het belang van het goed functioneren van het stelsel van leveren, balanceren en meten; en

b. is gehouden een aansluiting te verwijderen na beëindiging van de aansluitovereenkomst.

3 Bij ministeriële regeling worden regels gesteld over:

a. de procedure die een transmissie- of distributiesysteembeheerder doorloopt voordat hij overgaat tot buitenwerkingstellen of verwijderen van een aansluiting;

b. de informatie die een transmissie- of distributiesysteembeheerder voorafgaand aan een buitenwerkingstelling of verwijdering aan een aangeslotene verstrekt.

Artikel 3.42. gebieden met beperking aansluiting gas

1 Een college van burgemeester en wethouders kan gebieden aanwijzen waar de taak voor een distributiesysteembeheerder voor gas als bedoeld in artikel 3.40 niet geldt voor kleine aansluitingen voor het onttrekken van gas indien zich in dat gebied een andere energie-infrastructuur bevindt die kan voorzien in de verwachte warmtebehoefte.

2 Een college van burgemeester en wethouders meldt een besluit als bedoeld in het eerste lid, aan de Autoriteit Consument en Markt.

3 Een college van burgemeester en wethouders meldt een besluit als bedoeld in artikel 3.40, derde lid, onderdeel a, aan de Autoriteit Consument en Markt.

4 De Autoriteit Consument en Markt houdt een register bij van:

a. gebieden waarvoor een besluit als bedoeld in het eerste lid geldt; en

b. gebieden waarvoor een besluit als bedoeld in artikel 3.40, derde lid, onderdeel a, geldt.

5 Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld over de melding, bedoeld in het tweede en derde lid, en de in het register, bedoeld in het vierde lid, te vermelden gegevens.

Artikel 3.43. overdrachtspunten

1 Een transmissie- of distributiesysteembeheerder stelt voor een aansluiting op zijn systeem de locatie van het overdrachtspunt vast, met inachtneming van de redelijke belangen van de aangeslotene.

2 Indien een aansluiting uit meerdere leidingen bestaat stelt de transmissie- of distributiesysteembeheerder per leiding de locatie van het overdrachtspunt vast.

3 De betreffende transmissie- of distributiesysteembeheerders stellen gezamenlijk het overdrachtspunt van een systeemkoppeling vast.

Artikel 3.44. allocatiepunten

1 Een transmissie- of distributiesysteembeheerder kent ten behoeve van een aansluiting op zijn systeem een primair allocatiepunt toe.

2 Indien krachtens artikel 2.46, tweede lid, onderdeel a, is bepaald dat een plaats wordt aangemerkt als een additioneel allocatiepunt, kent een transmissie- of distributiesysteembeheerder voor elektriciteit aan die plaats een additioneel allocatiepunt toe.

3 Indien een aangeslotene op een transmissie- of distributiesysteem voor elektriciteit meer dan één marktdeelnemer contracteert inzake verbruik of invoeding, kent een transmissie- of distributiesysteembeheerder voor elektriciteit op verzoek van die aangeslotene een of meerdere additionele allocatiepunten toe.

Paragraaf 3.3.4. Taken inzake transporteren

Artikel 3.47. transporteren gas

1 Een transmissie- of distributiesysteembeheerder voor gas doet op verzoek een aanbod tot het verzorgen van transport van gas over zijn systeem.

2 Een transmissie- of distributiesysteembeheerder voor gas kan het doen van een aanbod als bedoeld in het eerste lid weigeren indien er voor het verzochte transport op grond van objectieve en technische criteria aantoonbaar onvoldoende capaciteit beschikbaar is op zijn systeem, tenzij het verzoek invoeding van gas uit hernieuwbare bronnen betreft en het op grond van bij algemene maatregel van bestuur aangewezen criteria economisch verantwoord is om de transportcapaciteit uit te breiden voor het verzochte transport.

3 Met het oog op de uitvoering van het tweede lid, wordt in de methoden of voorwaarden, bedoeld in artikel 3.119, in ieder geval opgenomen:

a. de wijze waarop een transmissie- of distributiesysteembeheerder voor gas bepaalt en onderbouwt dat voor het verzochte transport onvoldoende capaciteit beschikbaar is op zijn systeem en de informatie die hij daarover aan de verzoeker verschaft;

b. de informatie die een transmissie- of distributiesysteembeheerder voor gas aan de verzoeker verschaft over de maatregelen die hij neemt om de capaciteit uit te breiden om een aanbod op het verzoek te kunnen doen.

Artikel 3.48. invoed- en afleverspecificaties gas

1 Een transmissie- of distributiesysteembeheerder voor gas:

a. accepteert op zijn systeem gas dat voldoet aan de invoedspecificaties volgens bij ministeriële regeling gestelde regels;

b. weert gas op zijn systeem dat niet voldoet aan deze specificaties; en

c. draagt er zorg voor dat gas dat op afleverpunten van het systeem wordt afgenomen voldoet aan de afleverspecificaties die Onze Minister bij ministeriële regeling vaststelt.

2 De transmissiesysteembeheerder voor gas mengt, bewerkt of behandelt gas dat op zijn systeem wordt ingevoed zo nodig teneinde te voldoen aan het eerste lid, aanhef en onderdeel c.

3 In afwijking van het eerste lid, aanhef en onderdeel a, kan een transmissie- of distributiesysteembeheerder de invoeding van gas dat voldoet aan de krachtens dat artikellid gestelde invoedspecificaties weigeren, indien die invoeding ertoe zou leiden dat de transmissie- of distributiesysteembeheerder voor gas niet in redelijkheid kan voldoen aan het eerste lid, aanhef en onderdeel c.

4 In afwijking van het eerste lid, aanhef en onderdeel b, accepteert een transmissiesysteembeheerder voor gas op verzoek invoeding van gas dat niet voldoet aan de krachtens het eerste lid, aanhef en onderdeel a, gestelde invoedspecificaties, indien hij dit redelijkerwijs en met gebruikmaking van het systeem kan mengen en kan voldoen aan het eerste lid, aanhef en onderdeel c.

5 Een transmissiesysteembeheerder voor gas accepteert op verzoek invoeding van waterstofgas of andere gasvormige stoffen dan gas, indien hij dit redelijkerwijs en met gebruikmaking van het systeem kan mengen en kan voldoen aan het eerste lid, aanhef en onderdeel c.

6 De invoedspecificaties en de afleverspecificaties, bedoeld in het eerste lid kunnen in ieder geval verschillen voor invoed- en afleverpunten en naar energie-inhoud, drukniveau en regio.

Paragraaf 3.3.6. Taken inzake meten

Artikel 3.51. ter beschikking stellen meetinrichting distributiesysteembeheerder

1 Een distributiesysteembeheerder stelt aan een aangeslotene met een kleine aansluiting voor elektriciteit of gas, die op grond van artikel 2.46, eerste lid, over een meetinrichting moet beschikken, een meetinrichting met communicatiefunctionaliteit beschikbaar, installeert deze op of nabij het overdrachtspunt en doet een aanbod om de meetinrichting in gebruik te geven en te beheren.

2 Indien een distributiesysteembeheerder redelijkerwijs niet in staat is een meetinrichting met communicatiefunctionaliteit bij een aangeslotene met een kleine aansluiting te plaatsen en de oorzaak daarvan niet in de macht van de aangeslotene ligt, stelt de distributiesysteembeheerder een meetinrichting zonder communicatiefunctionaliteit ter beschikking, installeert deze op of nabij het overdrachtspunt en doet een aanbod om de meetinrichting in gebruik te geven en te beheren.

3 Een distributiesysteembeheerder die krachtens artikel 2.46, tweede lid, onderdeel b, een meetinrichting installeert en beheert, stelt een meetinrichting beschikbaar, installeert deze op of nabij de andere plaats en doet een aanbod om de meetinrichting in gebruik te geven en te beheren.

4 Een distributiesysteembeheerder doet aan een aangeslotene met een kleine aansluiting voor elektriciteit of gas op diens verzoek een aanbod om binnen vier maanden een meetinrichting met communicatiefunctionaliteit ter beschikking te stellen:

a. in het geval het eerder technisch onmogelijk was een meetinrichting met communicatiefunctionaliteit te plaatsen; of

b. ter vervanging van een meetinrichting zonder communicatiefunctionaliteit.

Artikel 3.52. delegatiegrondslag meetinrichtingen

Bij ministeriële regeling kunnen inzake aangeslotenen met een kleine aansluiting regels worden gesteld over:

a. de installatie en het beheer van meetinrichtingen;

b. de administratie in verband met het vervangen, installeren of verwijderen van meetinrichtingen;

c. de informatieverstrekking door een distributiesysteembeheerder over het gebruik en de mogelijkheden van een meetinrichting met communicatiefunctionaliteit.

Artikel 3.53. uitschakelen communicatiefunctionaliteit en weigeren meetinrichting

1 Een distributiesysteembeheerder schakelt op verzoek van een aangeslotene met een kleine aansluiting de communicatiefunctionaliteit administratief aan of uit.

2 Indien een distributiesysteembeheerder op grond van artikel 3.51, eerste lid, een meetinrichting met communicatiefunctionaliteit ter beschikking stelt aan een aangesloten met een kleine aansluiting, kan de aangeslotene deze weigeren. In dat geval stelt de distributiesysteembeheerder een meetinrichting zonder communicatiefunctionaliteit ter beschikking, installeert deze op of nabij het overdrachtspunt en doet een aanbod om de meetinrichting in gebruik te geven en te beheren.

3 Een distributiesysteembeheerder zendt Onze Minister de persoonsgegevens van een aangeslotene met een kleine aansluiting indien hij deze aangeslotene een meetinrichting die voldoet aan de krachtens artikel 2.46, derde lid, gestelde eisen ter beschikking heeft gesteld maar dit niet heeft geleid tot installatie van die meetinrichting.

Artikel 3.55. meetinrichtingen en eisen systeemkoppelingen

1 Een systeembeheerder beschikt op of nabij het overdrachtspunt van een systeemkoppeling over een meetinrichting die voldoet aan de krachtens het tweede lid gestelde eisen.

2 Bij ministeriële regeling worden regels gesteld over de eisen en functionaliteiten waaraan een meetinrichting of een onderdeel van een meetinrichting, bedoeld in het eerste lid, ten minste moet voldoen.

Artikel 3.56. meetverantwoordelijke partij systeemkoppelingen

1 Een systeembeheerder draagt er zorg voor dat op zijn systeemkoppeling een meetverantwoordelijke partij actief is die de meetinrichting als bedoeld in artikel 3.55, eerste lid, installeert en beheert en wijst gezamenlijk met de bij een systeemkoppeling betrokken andere systeembeheerder een meetverantwoordelijke partij aan.

2 Het eerste lid is niet van toepassing op een systeemkoppeling tussen het transmissiesysteem voor gas en een distributiesysteem voor gas.

3 Bij ministeriële regeling worden regels gesteld over de installatie en het beheer van meetinrichtingen.

Artikel 3.57. verzamelen meetgegevens distributiesysteembeheerders

1 Een distributiesysteembeheerder verzamelt, valideert en stelt de meetgegevens vast van aangeslotenen met een kleine aansluiting voor elektriciteit of gas, die beschikken over een door een distributiesysteembeheerder op grond van artikel 3.51 geïnstalleerde meetinrichting waarvan de communicatiefunctionaliteit aan staat, indien dit noodzakelijk is voor:

a. het uitvoeren van de verplichtingen van een marktdeelnemer of balanceringsverantwoordelijke op grond van hoofdstuk 2;

b. het uitvoeren van taken of verplichtingen bij of krachtens hoofdstuk 3.

2 Bij ministeriële regeling worden regels gesteld over:

a. welke meetgegevens worden verzameld, gevalideerd of vastgesteld;

b. de frequentie waarmee meetgegevens worden verzameld, gevalideerd of vastgesteld, waarbij:

1°. de intervalfrequentie van verbruiks- invoedgegevens niet hoger is dan een kwartier; en

2°. verbruiks- en invoedgegevens ten hoogste één maal per dag worden verzameld;

c. de wijze waarop meetgegevens worden verzameld;

d. nauwkeurigheidseisen bij het verzamelen van meetgegevens;

e. methoden voor het herleiden en berekenen van de hoeveelheid gas en de energie-inhoud van het gas;

f. methoden voor het herleiden en berekenen ten behoeve van het valideren en vaststellen van meetgegevens.

Artikel 3.58. verzamelen meetgegevens bijzondere situaties

Een distributiesysteembeheerder verzamelt, valideert en stelt de meetgegevens vast van aangeslotenen met een kleine aansluiting voor elektriciteit of gas, die bij het overdrachtspunt beschikken over een

meetinrichting zonder communicatiefunctionaliteit of een meetinrichting waarvan de communicatiefunctionaliteit niet wordt gebruikt:

a. bij de vervanging van een meetinrichting;

b. bij een aanpassing van een aansluiting;

c. bij een aanpassing van een meetinrichting;

d. bij aanwijzingen van onbetrouwbaarheid of onvolledigheid van meetgegevens, volgens bij ministeriële regeling te bepalen criteria.

Artikel 3.60. verzamelen meetgegevens systeemkoppelingen

1 Een meetverantwoordelijke partij, bedoeld in artikel 3.56, eerste lid, verzamelt, valideert en stelt de meetgegevens vast op een systeemkoppeling.

2 Een transmissiesysteembeheerder voor gas verzamelt, valideert en stelt de meetgegevens vast op een systeemkoppeling tussen zijn systeem en een distributiesysteem voor gas.

3 Bij ministeriële regeling worden regels gesteld over:

a. welke meetgegevens worden verzameld, gevalideerd of vastgesteld;

b. de frequentie waarmee meetgegevens worden verzameld, gevalideerd of vastgesteld;

c. de wijze waarop meetgegevens worden verzameld;

d. nauwkeurigheidseisen bij het verzamelen van meetgegevens;

e. methoden voor het herleiden en berekenen van de hoeveelheid gas en de energie-inhoud van het gas;

f. methoden voor het herleiden en berekenen ten behoeve van het valideren en vaststellen van meetgegevens.

Artikel 3.61. controlesystematiek meetinrichtingen distributiesysteembeheerder en transmissiesysteembeheerder voor gas

1 De transmissiesysteembeheerder voor gas en een distributiesysteembeheerder past een door Onze Minister goedgekeurd protocol voor een steekproefsgewijze controle van in gebruik zijnde meetinrichtingen op de bij of krachtens artikel 2.46, derde lid, en de bij of krachtens artikel 5 van de Metrologiewet gestelde eisen.

2 Bij ministeriële regeling kunnen eisen worden gesteld aan het protocol.

Artikel 3.63. vaststellen hernieuwbare energiebron of WKK

Een transmissie- of distributiesysteembeheerder stelt op verzoek van een aangeslotene op haar systeem, of van een aangeslotene op een gesloten systeem dat met haar systeem is verbonden, vast:

a. of diens installatie geschikt is voor de opwekking van gas uit hernieuwbare bronnen, elektriciteit uit hernieuwbare bronnen of uit andere bronnen dan wel of sprake is van een installatie voor hoogrenderende warmtekrachtkoppeling;

b. of de inrichting om te meten, die wordt gebruikt in de installatie geschikt is voor de meting van de hoeveelheid elektriciteit of gas die is geproduceerd; en

c. in geval van omzetting van energie in een andere vorm van energie, of de inrichting om te meten, die wordt gebruikt in de installatie geschikt is voor de meting van de hoeveelheid energie uit hernieuwbare bronnen of uit andere bronnen die is gebruikt voor de opwekking van de hoeveelheid, bedoeld in onderdeel b.

Artikel 3.72. rapportageplicht omschakelen

5 De transmissie- of distributiesysteembeheerders informeren de Autoriteit Consument en Markt binnen vier weken na afloop van een gasjaar welke aangeslotenen in het voorgaande gasjaar meer dan 100 miljoen m3(n) gas hebben onttrokken aan het transmissie- of distributiesysteem voor gas waarmee laagcalorisch gas wordt getransporteerd, of, voor zover van toepassing, dat geen enkele aangeslotene in dat gasjaar meer dan 100 miljoen m3(n) gas heeft onttrokken aan het transmissie- of distributiesysteem voor gas waarmee laagcalorisch gas wordt getransporteerd.

6 Indien een transmissie- of distributiesysteembeheerder in een gasjaar een aansluiting heeft gerealiseerd waarmee installaties van gas worden voorzien waarvan hij vermoedt dat die behoren tot eenzelfde onderneming of instelling, die onderling technische, organisatorische of functionele bindingen hebben en in elkaars onmiddellijke nabijheid zijn gelegen, en die al door hem van een aansluiting op het transmissie- of distributiesysteem waarmee laagcalorisch gas wordt getransporteerd zijn voorzien, informeert hij de Autoriteit Consument en Markt binnen vier weken na afloop van dat gasjaar over het realiseren van die aansluiting en de locatie daarvan. De transmissie- of distributiesysteembeheerder verstrekt daarbij tevens informatie over de betrokken aangeslotene of aangeslotenen en de hoeveelheid gas die in dat voorafgaande gasjaar door middel van elke afzonderlijke aansluiting op het transmissie- of distributiesysteem waarmee laagcalorisch gas wordt getransporteerd, is onttrokken.

7 Indien een transmissie- of distributiesysteembeheerder in een gasjaar op grond een aansluiting heeft gerealiseerd waarmee installaties van gas worden voorzien, waarvan hij vermoedt dat die behoren tot eenzelfde onderneming of instelling, die onderling technische, organisatorische of functionele bindingen hebben en in elkaars onmiddellijke nabijheid zijn gelegen, en al door een andere transmissie- of distributiesysteembeheerder van een aansluiting op het transmissie- of distributiesysteem waarmee laagcalorisch gas wordt getransporteerd zijn voorzien, informeert hij die andere transmissie- of distributiesysteembeheerder en de Autoriteit Consument en Markt over dit vermoeden. Op verzoek van de Autoriteit Consument en Markt verstrekken beide systeembeheerders de informatie, bedoeld in het zesde lid.

Paragraaf 3.3.9. Tijdelijke taken

Artikel 3.73. tijdelijke taken

1 Bij algemene maatregel van bestuur kunnen één of meer andere taken dan de op grond van deze wet opgedragen taken voor een bij die maatregel te bepalen periode van ten hoogste tien jaren per taak worden toegestaan aan een transmissie- of distributiesysteembeheerder indien:

a. deze taken verband houden met de op grond van deze wet opgedragen taken;

b. deze taken van belang zijn voor het toekomstig beheer van het systeem; en

c. marktpartijen niet of in beperkte mate in de uitvoering van de taken voorzien.

2 Indien het een transmissie- of distributiesysteembeheerder voor elektriciteit betreft, beoordeelt Autoriteit Consument en Markt voorafgaand aan het toekennen van een taak als bedoeld in het eerste lid, de noodzaak van de toekenning.

3 Bij algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld over de voortzetting of beëindiging van een overeenkomstig het eerste lid opgedragen taak.

4 Bij het toekennen van een tijdelijke taak als bedoeld in het eerste lid kunnen voorwaarden worden gesteld en kan worden bepaald dat voor de uitvoering van die taak een tarief in rekening wordt gebracht bij degenen ten behoeve van wie de tijdelijke taak wordt uitgevoerd.

Artikel 3.106 – algemene bepalingen tarieven

1 Een transmissie- of distributiesysteembeheerder brengt voor het uitvoeren van wettelijke taken of verplichtingen bij aangeslotenen op zijn systeem, bij beheerders van transmissie- of distributiesystemen die via een systeemkoppeling zijn verbonden met zijn systeem, of, in het geval van de transmissiesysteembeheerder voor gas, bij netgebruikers tarieven in rekening:

a. die vooraf door de Autoriteit Consument en Markt zijn vastgesteld overeenkomstig paragraaf 3.6.2;

b. die, indien de transmissie- of distributiesysteembeheerder daartoe op grond van het tweede lid verplicht is, zijn gebaseerd op een vooraf door de Autoriteit Consument en Markt overeenkomstig artikel 3.112 goedgekeurde berekeningsmethode.

2 Indien de Autoriteit Consument en Markt ten aanzien van een wettelijk taak of verplichting van oordeel is dat het niet passend of doelmatig is om voor de uitvoering daarvan vooraf een uniform tarief vast te stellen overeenkomstig paragraaf 3.6.2, bepaalt de Autoriteit Consument en Markt dat de tarieven daarvoor worden gebaseerd op een overeenkomstig artikel 3.112 door de Autoriteit Consument en Markt goedgekeurde berekeningsmethode.

3 Het eerste en tweede lid zijn niet van toepassing:

a. indien het een tijdelijke taak betreft, voor zover bij het toekennen van de tijdelijke taak is bepaald dat de transmissie- of distributiesysteembeheerder voor het uitvoeren daarvan een tarief in rekening brengt bij degenen ten behoeve van wie die tijdelijke taak wordt uitgevoerd; en

b. voor zover de transmissie- of distributiesysteembeheerder voor het uitvoeren van een wettelijke taak of verplichting al op andere wijze een vergoeding ontvangt.

4 In afwijking van het eerste lid kan een transmissie- of distributiesysteembeheerder lagere tarieven in rekening brengen dan de overeenkomstig dit artikel vastgestelde tarieven, mits deze niet-discriminerend en transparant zijn.

5 De Autoriteit Consument en Markt publiceert een besluit als bedoeld in het tweede lid op een voor eenieder kenbare en toegankelijke wijze.

Artikel 3.107 uitgangspunten en tariefstructuren, lid 1

1 De Autoriteit Consument en Markt stelt de door transmissie- en distributiesysteembeheerders toe te passen tarieven waarop artikel 3.106, eerste lid, van toepassing is, overeenkomstig deze paragraaf vast en met inachtneming van het bepaalde bij of krachtens verordening 2019/943 en verordening 715/2009 inzake tarieven.

Artikel 3.110 tarievenbesluit

1 De Autoriteit Consument en Markt stelt voor iedere transmissie- of distributiesysteembeheerder, op basis van een daartoe strekkend voorstel van de transmissie- of distributiesysteembeheerder, jaarlijks de tarieven, bedoeld in artikel 3.107, eerste lid, vast met inachtneming van de nadere regels over algemene tariefbeginselen, bedoeld in artikel 3.107, derde lid.

2 De Autoriteit Consument en Markt stelt ten behoeve van de vaststelling van de tarieven de totale toegestane of beoogde inkomsten voor de transmissie- of distributiesysteembeheerder voor dat jaar vast en betrekt daarbij:

a. de op grond van het inkomstenbesluit vastgestelde toegestane of beoogde inkomsten voor dat jaar;

b. de rekenvolumes, indien het methodebesluit bepaalt dat deze bij de jaarlijkse vaststelling van de tarieven worden vastgesteld.

3 Ten behoeve van de vaststelling van de totale toegestane of beoogde inkomsten, bedoeld in het tweede lid, overweegt de Autoriteit Consument en Markt of het passend is om daarbij tevens te betrekken:

a. de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex;

b. de voor dat jaar geschatte kosten voor de uitvoering van taken of verplichtingen als bedoeld in artikel 3.106, eerste lid, aanhef en onderdeel a, waarmee geen rekening is gehouden bij de vaststelling van het methodebesluit, voor zover deze kosten efficiënt zijn;

c. de voorafgaand aan dat jaar gemaakte kosten voor de uitvoering van de taak bedoeld in artikel 3.27, of een verplichting krachtens artikel 3.8, derde lid, onderdeel b, waarmee geen rekening is gehouden in het methodebesluit, voor zover deze kosten efficiënt zijn;

d. de voor dat jaar geschatte vermogenskosten voor investeringen die nog niet in gebruik zijn genomen en waarvoor gelet op artikel 6.1 een projectbesluit als bedoeld in afdeling 5.2 van de Omgevingswet is vastgesteld door Onze Minister, voor zover deze kosten efficiënt zijn;

e. de voor dat jaar geschatte kosten voor investeringen die in dat jaar in gebruik zijn of worden genomen en waarvoor gelet op artikel 6.1 een projectbesluit als bedoeld in afdeling 5.2 van de Omgevingswet is genomen, voor zover deze kosten efficiënt zijn.

4 De Autoriteit Consument en Markt betrekt bij het vaststellen van de tarieven correcties met betrekking tot:

a. tarieven uit voorgaande jaren die zijn gewijzigd bij rechterlijke uitspraak of door herziening van een besluit door de Autoriteit Consument en Markt;

b. tarieven uit voorgaande jaren die zijn vastgesteld met inachtneming van een methodebesluit of inkomstenbesluit dat bij onherroepelijke rechterlijke uitspraak is vernietigd of bij onherroepelijk besluit van de Autoriteit Consument en Markt is herzien, op basis van een herziene vaststelling van deze tarieven met inachtneming van die rechterlijke uitspraak of dat besluit en het verdisconteren van het verschil.

5 De Autoriteit Consument en Markt kan bij het vaststellen van de totale toegestane of beoogde inkomsten, bedoeld in het tweede lid, of de tarieven correcties betrekken voor:

a. verschillen tussen vastgestelde rekenvolumes en gerealiseerde volumes;

b. verschillen tussen vastgestelde toegestane of beoogde inkomsten en gerealiseerde inkomsten;

c. toegestane of beoogde inkomsten of tarieven die:

1°. zijn of worden vastgesteld met inachtneming van onjuiste of onvolledige gegevens en de Autoriteit Consument en Markt, bij beschikking over juiste of volledige gegevens, andere tarieven zou hebben vastgesteld;

2°. zijn of worden vastgesteld met gebruikmaking van geschatte gegevens en de feitelijke gegevens daarvan afwijken;

3°. zijn of worden vastgesteld met gebruikmaking van gegevens omtrent kosten voor wettelijke taken of verplichtingen, die de systeembeheerder niet heeft uitgevoerd of waarvoor de systeembeheerder geen of minder kosten heeft gemaakt.

6 Bij ministeriële regeling worden regels gesteld over:

a. het indienen van een voorstel voor de tarieven door de transmissie- of distributiesysteembeheerder als bedoeld in het eerste lid;

b. de procedure en wijze van besluitvorming door de Autoriteit Consument en Markt bij ontbreken van een voorstel van de transmissie- of distributiesysteembeheerder als bedoeld in eerste lid.

Artikel 7.41 overgangsbepaling meettarieven, lid 2

2 Voor het vaststellen van de tarieven voor het in gebruik geven en beheren van een meetinrichting, als bedoeld in artikel 3.51, betrekt de Autoriteit Consument en Markt bij de toepassing van artikel 3.110, tweede lid, de verschillen die de Autoriteit Consument en Markt vanaf 2011 jaarlijks heeft vastgesteld op basis van artikel 4a van de Regeling meettarieven zoals die luidde onmiddellijk voorafgaand aan het tijdstip van inwerkingtreding van deze wet.

<u>Gaswet</u>

Artikel 81c, lid 2

2 De Autoriteit Consument en Markt kan de tarieven die zullen gelden in het jaar t corrigeren, indien de tarieven die golden in het jaar of de jaren voorafgaand aan het jaar t:

a. bij rechterlijke uitspraak of met toepassing van de artikel 6:19 of 7:11 van de Algemene wet bestuursrecht zijn gewijzigd;

b. zijn vastgesteld met inachtneming van onjuiste of onvolledige gegevens en de Autoriteit Consument en Markt, indien zij de beschikking had over juiste of volledige gegevens, tarieven zou hebben vastgesteld die in aanmerkelijke mate zouden afwijken van de vastgestelde tarieven;

c. zijn vastgesteld met gebruikmaking van geschatte gegevens en de feitelijk gegevens daarvan afwijken;

d. zijn vastgesteld met gebruikmaking van gegevens omtrent kosten voor bepaalde diensten, terwijl netbeheerders die diensten in het jaar t of een gedeelte van jaar t niet hebben geleverd of voor die diensten geen of minder kosten hebben gemaakt.

Artikel 81b, lid 1, onderdelen e en f (artikel 81b, lid 1 in zijn geheel opgenomen)

1 Iedere netbeheerder die het transport van gas verricht dat bestemd is voor levering aan afnemers zendt jaarlijks voor 1 oktober aan de Autoriteit Consument en Markt een voorstel voor de tarieven die deze netbeheerder ten hoogste zal berekenen voor het transport van gas aan die afnemers en de dat transport ondersteunende diensten, en voor de taken bedoeld in de artikelen 1i en 10b met inachtneming van:

a. het uitgangspunt dat de kosten worden toegerekend aan de tariefdragers betreffende de diensten die deze kosten veroorzaken, behalve voor zover bij ministeriële regeling als bedoeld

in artikel 12 voor de in artikel 12a, onderdeel c, genoemde dienst voor het verzorgen van een aansluiting, een andere kostentoerekening aan tariefdragers betreffende die dienst is toegestaan of voorgeschreven,

b. de tariefstructuren vastgesteld op grond van artikel 12f of 12g,

c. het bepaalde bij of krachtens artikel 81a,

d. de formule:

$$TI_t = \left(1 + \frac{cpi - x + q}{100}\right) TI_{t-1} \ ,$$

waarbij

TIt = de totale inkomsten uit de tarieven uit het jaar t, te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in het jaar t en het op basis van artikel 81a, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

TIt-1 = de totale inkomsten uit de tarieven in het jaar voorafgaande aan het jaar t, te weten de som van de vermenigvuldiging van elk tarief in het jaar t-1 en het op basis van artikel 81a, onderdeel c, vastgestelde rekenvolume van elke tariefdrager waarvoor een tarief wordt vastgesteld;

cpi = de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex (alle huishoudens), berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd in de vierde maand voorafgaande aan het jaar t, en van deze prijsindex, gepubliceerd in de zestiende maand voorafgaande aan het jaar t, zoals deze maandelijks wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek;

x = de korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering;

q = de kwaliteitsterm, die de aanpassing van de tarieven in verband met de geleverde kwaliteit aangeeft en

e. de gemaakte kosten voor investeringen, bedoeld in artikel 39e, voor zover deze kosten doelmatig zijn;

f. het totaal van de gemaakte kosten voor een verwerving van een bestaand net waarvoor nog niet eerder een netbeheerder was aangewezen door of met instemming van Onze Minister en voor de investeringen tot aanpassing van dat verworven net waardoor aan de bij en krachtens deze wet daaraan gestelde eisen wordt voldaan, voor zover deze kosten doelmatig zijn;

g. de geschatte kosten voor de uitvoering van artikel 1i, voor zover deze kosten doelmatig zijn en niet op grond van artikel 82a in rekening zijn gebracht via een tarief;

h. de geschatte kosten voor de uitvoering van artikel 10b, voor zover deze kosten doelmatig zijn en niet op grond van artikel 82b in rekening zijn gebracht via een tarief.